

Gorenjski Glas

TOREK, 25. JULIJA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 59, CENA 2,50 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Praznik kolesarstva v Kranju in Parizu

Na letošnji kranjski kolesarski dirki je zmagal Italijan Edoardo Zamperini iz ekipe Zalf Euromobil Désirée Fior, naš najboljši pa je bil na šestem mestu domačin iz Spodnjih Bitenj Jaka Primožič, sicer član avstrijske ekipe Hrinkow Advarics.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Po tem, ko se je v nedeljo pozno popoldne v Kranju končala najstarejša slovenska mednarodna kolesarska dirka, ki poteka pod okriljem mednarodne kolesarske zveze UCI, že 55. jubilejna Velika nagrada Kranja – Memorial Filipa Majcna, so se proti cilju zadnje etape v Parizu odpeljali kolesarji na Dirki po Franciji.

Čprav je bilo že pred zadnjo etapo najznamenitejše kolesarske dirke na svetu jasno, da je zmagovalec znova danski kolesarski zvezdnik Jonas Vingegaard iz ekipe Jumbo-Visma in da je

drugo mesto v skupnem seštevku osvojil naš as s Klanca pri Komendi Tadej Pogacar, je bila zanimiva tudi zadnja etapa, ki je na koncu pripadla Belgijcu Jordiju Meeusu.

Slovenski in gorenjski ljubitelji kolesarstva pa smo z zanimanjem in ponosom spremljali tudi petkovo in sobotno etapo. Na petkovi je slavil kranjski kolesarski as iz Podblice Matej Mohorič, sicer član ekipe Bahrain Victorious, ki je po hudem boju zaslužen postal zmagovalac 19. etape.

Le dan kasneje je bil zmagovalac 20. etape Tadej Pogacar, član ekipe UAE

Emirates, ki je v sprintu ugnal vse tekmece. Pogačar, ki je imel prejšnji teden na dirki krizo in je dokončno izgubil boj za novo, tretjo zmago na Dirki po Franciji, je bil ob koncu tedna spet zmagovalno razpoložen.

Prav tako zmagovalno pa so bili očitno razpoloženi trije italijanski kolesarji, ki so prvi prečkali ciljno črto letošnje dirke v Kranju. Zmagal je Edoardo Zamperini, novo zmago pa lahko pripisemo vsem, ki so pripravili letošnji dvodnevni kranjski kolesarski praznik, ki je znova postregel z zanimivim programom.

► 13. stran

Letošnja kranjska dirka se je znova končala z zmago Italijanov, saj je bil v zaključnem sprintu najmočnejši Edoardo Zamperini. / Foto: Gorazd Kavčič

Poškodba opreme v SIJ Acroni

Zaradi poškodbe glavnega motorja valjalnega orodja bo pomemben del proizvodnje jeklarne SIJ Acroni ustavljen predvidoma tri mesece.

ALEŠ SENOŽETNIK

Jesenice, Ljubljana – V jeseniški družbi SIJ Acroni je v četrtek, 13. julija, prišlo do večje poškodbe glavnega motorja valjalnega orodja v vroči valjarni, so minuli petek sporočili iz krovne družbe SIJ. Kot so zapisali na spletni strani, bo zaradi poškodbe, pri kateri sicer ni bil poškodovan noben delavec, pomemben del proizvodnje ustavljen za predvidoma tri mesece. Dogodek bo povzročil večjo gospodarsko škodo v poslovanju, so povedali.

Odpuščenje zaposlenih kljub ustavitvi pomembnega dela proizvodnje ni predvideno, zagotavljajo v Skupini SIJ. / Foto: Nik Bertoncelj (arhiv)

► 4. stran

Priloga: loški glas deželne novice

V Jelovici hiše
k dolgoročnemu
sodelovanju vabimo

JELOVICA

VODJO SERVISA (m/ž)
Za področje Slovenije

Nudimo dobro plačo in urejeno delovno okolje.

Za več informacij pokličite na
04 5113 236 ali 041 356 068 oz. sledite povezavi:

<https://www.jelovica-hise.si/zaposlitev/>

ZANIMIVOSTI

Komarjev in klopov letos manj

Čprav nas tudi to poletje ponoči marsikdaj zbudi in razjezi zoprn brenčanje, ki pomeni, da si je letiči nepridiprav privoščil malce naše krvi, biologi pravijo, da je letos komarjev manj.

9

ZANIMIVOSTI

Občutek imam, da del mene manjka

Monika Naglič je prijateljke na družbenem omrežju prosila za pomoč pri iskanju sestre dvojčice, za katero meni, da ni mrtva. K temu jo je spodbudila obravnava podobnih primerov.

11

KMETIJSTVO

Padlo osemdeset tisoč »kubikov« drevja

V neurju z močnim vetrom je v sredo na blejskem gozdnogospodarskem območju po prvi oceni gozdarjev padlo sedemdeset tisoč kubičnih metrov drevja, na kranjskem območju deset tisoč.

15

ZANIMIVOSTI

Priložnosti za rumeno majico bo še dovolj

Ob drugem mestu Tadeja Pogarja v Komendi posebne navijaške evforije ni bilo, navijači pa vendarle z občudovanjem govorijo tudi o tokratnem dosežku svojega soobčana.

24

VREME

Danes in jutri bo spremenljivo oblačno s pogostimi plohami in nevihtami. V četrtek se bo zjasnilo.

☁️⚡️☀️ 16/21 °C

☁️⚡️☀️ jutri: spremenljivo oblačno

9 77033521666018

Opomin na bolečino ob izgubi doma

Člani škofjeloške območne organizacije Društva izgnancev Slovenije so minulo soboto gostili dvajseto srečanje izgnancev Gorenjske.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – »Naša srečanja so pomembna, da se ne pozabijo grozote in trpljenje med drugo svetovno vojno in da tudi mladi poskušajo doumeti in razumeti bolečino ob izgubili varnega doma in izgubljenega otroštva. Današnji udeleženci ste preizkušeni ljudje, ki jih je okupator – takrat večino še v otroških letih – pregnal z domov. Mnogi med njimi so se rodili v tujini, mnogi pa tam za vedno ostali. Veliko naših članov pa ni več med nami,« je ob srečanju poudaril predsednik škofjeloškega Društva izgnancev Slovenije (DIS) Rudi Zadnik in dodal, da so srečanje

mogoče edini trenutki, ko se poveselijo in pogovorijo tako o preteklosti kot sedanjosti. »Ljudje se še vedno razdvajajo in ne združujejo, saj se večina narodov od teh strahot ni veliko naučila,« je do-

Poljsko, Hrvaško in po Sloveniji več kot 850 prebivalcev, med njimi jih je bilo samo iz Dražgoš kar 53.

Zbrane je na srečanju pozdravila tudi podžupanja Občine Škofja Loka Tina Ter-

v tuji svet, kjer se moraš boriti za vsakdanje preživetje. To nam je sicer prenašal s posebnim humorjem in pozitivnostjo, vendar je v naši družini ostala zavest, da se stvari, ki so se dogajale, ne smejo ponoviti,« je povedala podžupanja in dodala, da se v Škofji Loki trudi, da je mesto, ki letos praznuje 1050-letnico, prijazno tako do mladih kot starejših, predvsem pa je Škofja Loka mesto prostovoljcev.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil (ob odsotnosti obolele predsednice DIS Ivice Žnidaršič) Franci Žnidaršič. Spomnil je, da je bilo Društvo izgnancev Slovenije ustanovljeno leta 1991, po 32 letih pa ima društvo več kot osemdeset lokalnih organizacij, ki se zadnja leta združujejo, saj število članov upada.

Mnogi si niso opomogli

»Šele v novi državi, samostojni Sloveniji, smo bili priznani kot žrtve vojnega nasilja. Prejšnja država nam ni dala nobenih pravic,« je spomnil Franci Žnidaršič in povedal, da je bil najprej ustanovljen sklad za poplačilo vojne škode, v katerega se je zbralo kar nekaj denarja od prodaje skupnega premoženja. »Potem je oblast sklad ukinita in z odškodnino glede materialnega

Slavnostni govornik na srečanju je bil Franci Žnidaršič iz Društva izgnancev Slovenije.

/ Foto: Tina Dokl

premoženja ni bilo nič,« je povedal Žnidaršič in pojasnil, da je bil leta 1995 končno sprejet zakon o žrtvah vojnega nasilja. »Ta nam je dal status in določene pravice. Kasneje smo dosegli še dodatne pravice, in sicer da renta, ki smo jo dobili, ne sodi v osnovo za pridobitev pravice do socialnovarstvenih prejemkov. Dosegli smo tudi, da so nam priznali delovno dobo, in marsikdo je s tistimi nekaj meseci lahko uveljavil vsaj minimalno pokojnino,« je tudi pojasnil Žnidaršič in spomnil, da so kasneje status žrtev vojnega nasilja dobili tudi tisti, ki so bili rojeni v tujini. »Tisti, ki so morali zapustiti svoje domove, so večinoma izgubili

svoje premoženje ali pa je tisto, kar je še ostalo, propadlo. Mnogi si še do danes niso opomogli. Zato je Društvo izgnancev Slovenije ponosno na to, kar je doseglo, in se danes z zadnjimi močmi bori za edino nerešeno zadevo, to pa je odškodnino za nastalo materialno škodo v drugi svetovni vojni. Težava ni v tem, da bi nam odškodnina ne pripadala, ampak ignoranca vsakršne vlade, leve ali desne, saj nočejo sprejeti posebnega zakona, ki je bil obljubljen že leta 1995,« je še poudaril Žnidaršič.

Prireditve, ki sta jo spremljala igranje in petje Tamburaške veteranske skupine Bisernica iz Reteč ter petje himne izgnancev, se je zaključila s podelitvijo zahval in priznanj DIS. Zaslužili so si jih Vida Janc, Jožica Kovič, Polona Cerkovnik in Rudi Zadnik. Prav tako so priznanja za prizadevanje in prostovoljno delo v organih DIS KO na Gorenjskem prejeli: Martina Godnjov, Majda Hlebanja, Maja Zagoričnik, Janez Vister in Anton Pintar, posebne zahvale za pokroviteljstvo 20. srečanja pa sta si zaslužila župan Občine Škofja Loka Tine Radinja in Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945. Srečanje se je končalo s prijetnim druženjem v restavraciji Kompliment.

Ob jubilejnem, 20. srečanju gorenjskih izgnancev so podelili tudi zahvale in priznanja.

/ Foto: Tina Dokl

Spirit na obisku na Gorenjskem

V okviru regijskih obiskov je Javna agencija SPIRIT Slovenija obiskala tudi Gorenjsko.

ALEŠ SENOŽETNIK

V okviru regijskih obiskov, ki jih opravlja v tem času, so predstavniki Javne agencije SPIRIT Slovenija v petek obiskali tudi Gorenjsko, kjer so se seznanili s primeri dobrih praks podjetnikov, v Kovačnici so se srečali s predstavniki Regionalne razvojne agencije Gorenjska – BSC Kranj ter Razvojne agencije Zgornje Gorenjske – RAGOR in Razvojne agencije Sora.

Ključne kazalnike regije je predstavil v. d. direktorja

BSC Kranj Franja Gabrovšek Schmidt, medtem ko je o Kovačnici spregovorila Nives Justin, vodja programa za gospodarstvo. Kranj-

zgodb, po besedah Justineve pa bi si želeli več sredstev za mentorje, ki bi usmerjali podjetnike pri njihovem razvoju.

Med izzivi, ki so jim sodelujoči namenili precej pozornosti, je tudi problematika poslovnih con. Težava je razdrobljenost, velikokrat pa tudi neurejenost in pomanjkanje prostora.

ski podjetniški inkubator predstavlja enega izmed ključnih podpornih okolij na Gorenjskem, iz katerega je v okviru programa PONI izšlo že 38 podjetniških

Med izzivi, ki so jim sodelujoči namenili precej pozornosti, je tudi problematika poslovnih con. Težava je razdrobljenost, velikokrat pa tudi neurejenost in pomanjkanje prostora. »Samo na Gorenjskem imamo 96 poslovnih con, kljub temu pa se podjetja, ki bi želela razvijati svojo dejavnost, srečujejo s pomanjkanjem prostora,« je povedala Nives Justin. Gašper Kleč, direktor Razvojne agencije Sora je dodal, da bi potrebovali tudi upravljavca con, ki

bi bolje povezal podjetnike, cone pa bi bilo treba umeščati na območja z že urejeno komunalno, cestno in drugo infrastrukturo.

Eva Štravs Podlogar, direktorica Razvojne agencije Zgornje Gorenjske, pa je poudarila tudi pomen SPOT točk, na katere se lahko obrnejo podjetniki, kar se je še toliko bolj izkazalo v zadnjem obdobju, ki so ga zaznamovali številni pretresi in spremembe.

Kot nam je po sestanku povedal Rok Capl, direktor SPIRIT Slovenija, so regijski obiski priložnost za vpogled v stanje na terenu, informacije, ki jih dobijo prek podpornih institucij, pa lahko nato prenesejo na državni nivo. Kot je dejal, pripravljajo nov razpis za SPOT Svetovanje, kjer skupaj z ministrstvom za gospodarstvo zasledujejo cilj, da program ne bo prekinjen in bodo SPOT

Delegacija Javne agencije SPIRIT Slovenija v kranjski Kovačnici / Foto: Aleš Senožetnik

točke nemoteno nadaljevale svoje delo.

O vprašanju izzivov, povezanih s poslovnimi conami, pa je dejal, da se jih na agenciji in ministrstvu zavedajo, zato pripravljajo tudi akcijski načrt za njihovo diverzifikacijo. »Posodobili bomo podatke, da sploh vidimo, kaj lahko potencialnim investitorjem ponudimo, hkrati pa po državi želimo vzpostaviti tudi nekaj večjih osrednjih poslovnih con. Zavedamo se, da investitorji potrebujejo hitre odgovore in

rešitve, a zato potrebujemo tako sodelovanje lokalnih skupnosti kot tudi države,« je še povedal.

Predstavnikom SPIRIT Slovenija sta svoji podjetniški zgodbi predstavila tudi mlada podjetnika, ki sta pot začela v Kovačnici, Marcel Nahtigal iz podjetja Krožnik in Petra Markič, ustanoviteljica Zgodb iz glin. Obisk so nadaljevali v kranjskih podjetjih Caretronic in Iskraemeco, sklenili pa so ga z ogledom podjetja Lotrič Meroslovje.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme JOŽE GODNOV iz Trziča.

Kamnik je bil med najbolj prizadetimi v neurju

S posledicami silovitega neurja v Kamniku se je seznanil tudi državni sekretar na Upravi RS za zaščito in reševanje Rudi Medved.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Dan po silovitem neurju, ki je v sredo prešlo večji del države, je Kamnik obiskal državni sekretar na na ministrstvu za obrambo Rudi Medved, ki se je v prostorih kamniškega gasilskega doma srečal z županom Matejem Slaparjem in predsednikom PGD Kamnik Jožetom Oblakom, ki je vodil intervencijo.

Oba sta Medvedu predstavila situacijo na terenu. Kamnik z okolico je bil med območji, ki jih je neurje najbolj prizadelo. Zabeležili so več kot tristo klicev, poško-

Rudi Medved, državni sekretar na ministrstvu za obrambo, na obisku v Kamniku

/ Foto: Aleš Senožetnik

Kamnik z okolico je bil med območji, ki jih je neurje najbolj prizadelo. Zabeležili so več kot tristo klicev, poškodovanih je bilo okoli dvesto objektov ter podrtega ogromno drevja.

dovanih je bilo okoli dvesto objektov ter podrtega ogromno drevja. Po županovih besedah je bilo poškodovane tudi precej javne infrastrukture. V četrtek so bile tako še zaprte tudi nekatere kolesarske poti, prav tako tudi letno kopaljšče. »Veter je ponovno odkril streho Osnovne šole Marije Vere, tudi enoto vrtca Tinkara, nekaj strešnikov

pa je odneslo tudi s stare Osnovne šole Frana Albrehta in šole v Mekinjah,« nam je povedal župan.

Po besedah Jožeta Oblaka je šlo za najboljše intervencijo kamniških gasilcev po žledolomu leta 2014, v kateri je sodelovalo okoli dvesto gasilcev 12 kamniških gasilskih društev, v pripravljenosti pa so bili tudi gasilci najbolj oddaljenega PGD Motnik.

Rudi Medved se je seznanil z oceno stanja na terenu in pozval občino, naj čim prej pošlje vrednost interencijskih stroškov, zagotovil pa je tudi, da bo vlada pohitrila tudi postopke za izplačilo finančnih sredstev za sanacijo nastale škode, ki zdaj trajajo predolgo. »Nekatere

sanacije so nujne, druge pa lahko tudi nekoliko počakajo in v tej smeri bomo pristopili tudi k spremembi zakonodaje, da bodo občine lahko takoj pristopile k sanaciji,« je povedal Medved, ki ocenjuje, da so bila neurja, ki so v minulih dneh prizadela več kot dve tretjini slovenskih občin, med najsilovitejšimi doslej. Za ocene o skupni škodi je še prezgodaj, pravi Medved, zagotovo pa bo precejšnja.

Dolgotrajnejši izpad električne energije

Tako kot na Kamniškem je tudi ponekod drugod precej težav uporabljenkom povzročal izpad elektrike. Dan po neurju je bilo v Kamniku v okvari še 54

transformatorskih postaj, brez elektrike so bili tudi v nekaterih delih sosednjih občin Cerklje in Komenda, ki prav tako sodijo pod okrilje Elektra Ljubljana. Do konca dneva je sicer delavcem elektrodistribucijskih podjetij uspelo zagotoviti električno energijo večini prebivalcev, nekateri pa so nanjo čakali tudi še v petek. Kot je povedal Medved, gre s podobnimi naravnimi nesrečami računati tudi v prihodnje, zato nameravajo na zagotoviti še več generatorjev električne energije za gospodinjstva, tudi sicer pa pravi, da bo treba povečati sredstva za zaščito in reševanje tako na državnih kot tudi na občinskih ravneh.

Odsvetujejo potovanja na Rodos

Zaradi divjanja požarov na slovenskem zunanem ministrstvu močno odsvetujejo potovanja na priljubljeni grški otok Rodos.

URŠKA PETERNEL

Kranj – Na Ministrstvu za zunanje in evropske zadeve vsem, ki želijo odpotovati na grški otok Rodos, še zlasti na jugozahodni del otoka, potovanje močno odsvetujejo. Na otoku namreč divjajo hudi gozdni požari.

Kot so sporočili z ministrstva, skupaj s slovenskim veleposlaništvom v Atenah pozorno spremljajo razvoj požarov. »Slovenskim državljanom, ki so že na prizadetih območjih otoka Rodos, svetujemo, da sledijo navodilom civilne zaščite,

lokalnih oblasti in hotelskega osebja, kjer prebivajo. V primeru neposredne nevarnosti naj se obrnejo na številko 112. Vsem, ki so na Rodos pripotovali s turistično agen-

»Slovenskim državljanom, ki so na prizadetih območjih otoka Rodos, svetujemo, da sledijo navodilom civilne zaščite, lokalnih oblasti in hotelskega osebja, kjer prebivajo.«

cijo, svetujemo tudi, da so v stiku z organizatorjem potovanja,« so sporočili.

Doslej so se na ministrstvo obrnile tri slovenske

družine, ki so trenutno na Rodosu. Vse so bile evakuirane in so izven nevarnosti. Prav tako je za nasvet zaprosila skupina Slovencev, ki je želela odpotovati tja.

»Slovenske državljanke obveščamo, da je grško zunanje ministrstvo odprlo dve telefonski številki, ki sta na voljo izključno tujim

turistom: +30 210 3681259 in +30 210 3681350 in kamor se lahko državljani obrnejo v primeru dodatnih vprašanj. Za dodatne informacije se lahko slovenski državljani kadarkoli obrnejo na Veleposlaništvo Republike Slovenije v Atenah. Vse državljanke, ki so trenutno na Rodosu, pozivamo, da nam po e-pošti sloembassy.athens@gov.si sporočijo, kje so. V njih primerih pa naj pokličejo na dežurno telefonsko številko veleposlaništva: +306976407710,« so še zapisali.

K

KOMENTAR
VILMA STANOVNIK

Junaki solznih oči

Kljub počitniškemu času so bili minuli trije tedni naporni. Ne za vse, prav gotovo pa za kolesarje na slo-viti Dirki po Franciji, njihove spremljevalce in seveda za številne navijače.

Dirka po Franciji je za Slovence, še posebno pa za nas Gorenjce, zadnja leta postala dogodek, ki ga ne spremljajo le tisti, ki se spoznajo na vrtenje pedal, ampak je celo obred, ki ga ne gre zamuditi. Še več! O vsem kar se je dan za dnem in teden za tednom dogajalo po bolj ali manj zavutih ovinkih in bolj ali manj strmih hribih, je bilo treba biti dobro seznanjen. Kako pa bi sicer šel v družbo in ne bi vedel, kaj je tisti dan prav in kaj narobe naredil Tadej Pogačar, kaj je uspelo ekipi Luke Mezgeca in kaj je povedal Matej Mohorič. Tisti najbolj navdušeni so jih, vsaj del poti, spremljali celo na poti ob trasi dirke.

Tako kot etape so si sledile solze sreče in razočaranja, in ko so sredi prejšnjega tedna tudi največji optimisti začeli dvomiti, da bo nova zmaga na dirki pripadla našemu šampionu Tadeju Pogačarju, je iz sence stopil neugnani Matej Mohorič in v petek znova na noge vzdignil tako slovenske navijače kot ves kolesarski svet, ki je zvesto citiral njegovo podoživljanje življenja sodobnih borcev za svoje zmage in zmage navijačev.

Vsi, ki poznamo Mateja in tudi druge naše kole-

sarje, smo vedeli, koliko znova in tudi solz je bilo prelilitih zadnja leta, zadnje mesece in zadnje dni, da se je znova vpisal med zmagovalce. Besede o tem, kako včasih trpi kot žival in ga je hkrati sram pred svojimi navijači, če jih kdaj razočara, so bile ob zmagi le del vsega, kar mu je s solzami vrelo iz ust in srca. Vedel je, da morda ni najboljši v kolesarski koloni, da pa si je zmago želel, prigaral in zaslužil. Tako kot si je nato, prav gotovo tudi na Matejevih krilih, v predzadnji etapi novo zmago še kako zaslužil tudi Tadej Pogačar.

Tudi prvi kolesar sveta je v cilju priznal, da je v zadnjih dneh dirke trpel, da so čustva vrela iz njega in da mu je zmaga, čeprav že enajsta na Dirki po Franciji, dala novih moči.

Oba kolesarka junaka sta sebi, pa tudi množici, ki je ob »zgolj« drugem mestu na dirki vseh dirk že dvomila o prihodnosti našega kolesarstva, dokazala, da sta velika borca, ki se zavedata, da ob zmagah prihajajo tudi porazi. In da so solze sreče včasih največja nagrada tudi za ase svetovnega formata, kar naši kolesarji – in tudi številni drugi športniki – zagotovo so.

Kajti v naslednjih tednih in mesecih prihajajo nova velika tekmovanja, kjer bodo znova dokazovali, da smo bogat narod. Že zaradi fantov in deklet, ki tudi nam še vedno znajo v oči zvbati solze sreče in dokazovati, da nič ni nemogoče.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Cvetje v jeseni na Koroški Beli

Na Koroški Beli pripravljajo predstavo na prostem Cvetje v jeseni, ki jo bo režiral Gregor Čušin. Premiera bo 14. avgusta.

URŠKA PETERNEL

Koroška Bela – Farno kulturno društvo Koroška Bela bo tudi letos v avgustu pripravilo gledališko igro na prostem v sklopu projekta V mozaiku spomina. Tokrat bodo uprizorili povest Cvetje v jeseni avtorja Ivana Tav-

v imenu Farnega kulturnega društva povedal Andrej Pavlovšnik, bodo igro postavili v središče vasi, na Svetinovo dvorišče. Premiera bo na sporedu v ponedeljek, 14. avgusta, ob 20.30. Prva ponovitev igre bo naslednji dan, 15. avgusta, in druga 16. avgusta, obe ob 20.30.

Igralo bo več kot trideset domačinov s Koroške Bele, sodelovali bodo pevci in godci, pritrkovalci ...

čarja. Dramatizacijo je napisal dramski igralec Gregor Čušin, ki bo igro tudi režiral. Igralo bo več kot trideset domačinov s Koroške Bele, sodelovali bodo pevci in godci, pritrkovalci ter vsaj pet družtev oziroma skupin, ki delujejo na Koroški Beli. Kot je

Ponovitve načrtujejo še v začetku septembra, v primeru slabega vremena pa bodo predstave v dvorani Kulturnega doma Julke in Albina Pibernika na Slovenskem Javorniku ali v Gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah.

Zakaj se je na Koroški Beli sprožil alarm

URŠKA PETERNEL

Koroška Bela – Ob močnem neurju, ki je prejšnji teden prizadelo tudi jeseniško občino, se je na Koroški Beli sprožil alarm, ki opozarja na nevarnost sproženja zemeljskih plazov. Zvok sirene je prestrašil nekatere domačine, a kot so povedali

v občinskem štabu Civilne zaščite Jesenice, se alarm ni sprožil zaradi premikov zemeljskih plazov nad vasjo, temveč zato, ker je na potezne zanke, ki zaznavajo premike, padlo drevje. Intervencijske službe so se takoj lotile odstranjevanja drevja in poskrbele, da sistem obveščanja ponovno deluje nemoteno.

Intervencijske službe so se takoj lotile odstranjevanja drevja, ki je padlo na potezne zanke, ki so nameščene za zaznavanje premikov zemeljskih plazov nad vasjo.

/ Foto: arhiv Civilne zaščite Jesenice

Poškodba opreme v SIJ Acroni

1. stran

SIJ Acroni in Skupina SIJ imata sicer sklenjeno ustrezno zavarovanje za tovrstna tveganja. Opuščanje zaposlenih ni predvideno, so še sporočili.

»Glede na visoko razpoložljiva likvidna sredstva ter dobre poslovne rezultate Skupine SIJ v letu 2022, ki

so se nadaljevali tudi v prvi polovici leta 2023, bo Skupina SIJ še naprej normalno izpolnjevala svoje obveznosti,« so še zapisali. Informacija so v Skupini SIJ objavili z namenom enakomerne obveščeni vlagateljev, izredni dogodek pa ne bo vplival na pravočasno izpolnjevanje obveznosti izdajatelja ali družb skupine.

Gostom postrežejo z zelenjavo, ki ima okus

V Bohinju že dolgo poudarjajo, da brez kmetijstva ni kakovostnega turizma. Zaveze, zapisane v strategijah in dokumentih, zdaj uresničujejo tudi s konkretnimi projekti. Povezavo med bohinjskimi kmeti ter gostinci in hotelirji je vzpostavila lokalna turistična organizacija.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – »V Bohinju je – čeprav se v zadnjem obdobju poudarja pomen zelenjave v prehrani – malo tržne pridelave zelenjave, pa tudi poljščin ne prav veliko,« je situacijo pojasnil Branko Ravnik, ki v Turizmu Bohinj vodi projekt povezovanja gostinstva in kmetijstva.

Dobra zelenjava za pošteno ceno

Zato, pravi, je bil prvi korak, ki so ga storili, ta, da so gostince povprašali, kaj bi sploh potrebovali, nato pa predvsem mlade kmete poskušali navdušiti za pridelavo. Ne le zelenjave, že takoj so se navdušili tudi nad pridelavo žit, je povedal.

»S šestimi kmeti smo podpisali dogovor o pridelavi in spomladi na približno dveh hektarih površin posejali ječmen, pšenico, piro, koru-

Zelenjavna njiva v Spodnji Bohinjski dolini

pa nato ponudijo na stojnicah v Ribčevem Lazu.

»Gostinci pravijo, da je odziv gostov dober. Zadovoljni so, ker je na krožniku hrana, ki ima dober okus,« je še povedal Ravnik.

V Turizmu Bohinj poskrbijo tudi za dostavo in embalažo – lesene zabojčke, ki so

delo, za katero ga je potrebna veliko znanja. Zato smo res zadovoljni, da je povezovalno vlogo prevzel Turizem Bohinj in zanjo našel primerne človeka. Smo na dobri poti, z zelenjavo smo odlično začeli in upam, da bomo na podoben način v prihodnje lahko ku-

Bistrici je zadovoljna s tovrstnim povezovanjem. »Ker nas je Turizem Bohinj povabil k sodelovanju, smo se odločili, da letos po petdesetih letih spet posejemo pšenico za svojo krušno moko. Imamo še njivo krompirja in nekaj zelenjave. Sama že vrsto let pridelujem tudi bohinjško koruzo trdinko, iz katere si lahko skuhamo žgance, po drugi strani pa naši gostinci iz nje pripravljajo različne tradicionalne in sodobne jedi. S prodajo tako ni težav, gostinci moko večinoma kupijo, sama pa sem turistična vodnica in na delavnica svojim gostom pokažem, kako se zrnje zmelje v moko, in jih naučim skuhati žgance.« Kot je pojasnila, se je letos odločila, da posadi tudi nekaj zelenjave, predvsem solato, buče in kumare, poskusno pa tudi nekaj rdeče pese in pora.«

Z njive naravnost v kuhinjo

Tudi ona pove, da potrošniki znajo ceniti in poiskati kakovostno doma pridelano hrano. »Kupci nas seveda pogosto sami poiščejo. Bohinj je dobra turistična destinacija in tudi na ta račun imamo kar nekaj stalnih strank. Tudi tistih, ki v Bohinju počitnice preživljajo v svojih objektih. Očitno smo z gostinci v Bohinju uspeli skleniti dober kompromis, da za dobro ceno dobijo dobro hrano. In svežo,« je še dodala. »Poglejte, ravnokar sem prišla na njivo, ker sem pred dobre pol ure dobila naročilo za osem kilogramov solate in zabojček bučk. V nekaj urah bo ta zelenjava že v hotelski kuhinji.«

Branko Ravnik

zo in krompir, nato pa kasneje na gredah še različne zelenjadnice: zelje, por, čebulo, korenje in veliko različne solate. Junija smo začeli izvajati dobavo, najprej zelja in solate. Že prvi mesec smo gostincem dobavili petsto kilogramov domače bohinjske zelenjave, za katero so kmetom plačali pošteno ceno.«

Zelenjava, ki jo dobavljajo, sicer ni ekološko certificirana, je pa pridelana po načelih ekološkega kmetijstva, je še povedal.

Za usklajevanje in dobavo skrbi Turizem

Pojasniti je še, da gostinci potrebe sporočajo zgolj en dan vnaprej, naslednji dan sledi dobava, ki jo usklajuje Turizem Bohinj. Zelenjavo, ki je ne uspejo prodati hotelom in restavracijam,

vračljivi. In prav tega so gostinci, je povedal Ravnik, še posebno veseli.

Največ pridelanega kupita restavracija Danica in hotel Bohinj, ki sta tudi sicer usmerjena v ponudbo domače hrane.

»Res je bilo žalostno, da je kmetijstvo v Bohinju v preteklosti zamiralo prav zato, ker ni bilo povpraševanja s

povali tudi meso,« je povedal direktor hotela Bohinj Jure Repanšek.

Iz restavracije do pridelovalca

»Gostje seveda opazijo, kaj je na mizi, mi pa poskrbimo, da so na pogrinjkih zapisana imena kmetij, od koder prihaja hrana. Kmetje povedo, da gostje iz ho-

»Poglejte, ravnokar sem prišla na njivo, ker sem pred dobre pol ure dobila naročilo za osem kilogramov solate in zabojček bučk. V nekaj urah bo ta zelenjava že v hotelski kuhinji.«

strani hotelskega turizma. Kmetje so dejavnost opuščali ali jo spreminjali v turistično, zato je bilo težko začeti znova. Vsi smo ugotavljali, da nam manjka nekdo, ki bo povezal kmete in gostince, a gre za zahtevno

tela pogosto kasneje pridejo do njih in kaj od tistega, kar so poskusili v naši restavraciji, kupijo tudi za domov. To je pravi butični turizem,« še dodaja Repanšek.

Marija Žvan s kmetije Pr' Vandrovč v Bohinjski

Kdaj kolesarske poti skozi mesto

»Kolesarji se moramo občasno voziti po pločnikih, saj je večina cest v naši občini za kolesarje smrtno nevarna,« je opozoril občan Jesenic. Občina Jesenice predlaga začasno ureditev mešane površine za pešce in kolesarje od krožišča pri stavbi Občine Jesenice do križišča na Slovenskem Javorniku.

URŠKA PERNEL

Jesenice – »Od 55 kilometrov javnih poti je le 3,7 kilometra kolesarskih povezav. Kolesarji se moramo občasno voziti po pločnikih, saj je večina cest v naši občini za kolesarje smrtno nevarna.« Tako je v pismu županu in še nekaterim drugim naslovnikom na Občini Jesenice napisal eden od občanov. Kot je opozoril, je bila pred več kot tremi leti v Kolpernu javna obravnava Koncepta kolesarskega in peš omrežja v občini Jesenice, občinski svetniki pa so dokument potrdili junija 2020, odtlej pa se ni zgodilo nič, je opozoril občan.

Župan Peter Bohinec je pojasnil, da je bil omenjeni koncept pripravljen prav z namenom načrtovanja in gradnje novih kolesarskih stez, kolesarskih poti, pomožnih kolesarskih pasov in pločnikov.

Večina prometa na Jesenicah, tudi s kolesi, se odvija po državni cesti R2. / Foto: Nik Bertonec

»Na Jesenicah se večina prometa odvija po državni regionalni cesti R2, saj predstavlja glavno prometno žilo

tako za občane kot tudi ljudi, ki se pripeljejo v občino od drugod. Na državni ravni je v pripravi projekt, s katerim

je predvidena rekonstrukcija celotne državne ceste od zdravstvenega doma do Koroške Bele, s čimer se bodo

uredile površine za vse udeležence v cestnem prometu. Projekt predvideva ureditev površin za kolesarje v celotni dolžini predvidene rekonstrukcije ceste, delno kot sa-

pešce in kolesarje od krožišča pri stavbi Občine Jesenice do križišča na Slovenskem Javorniku. Mešana površina za pešce in kolesarje bi se uredila na obsto-

Država pripravlja projekt obnove celotne državne ceste od zdravstvenega doma do Koroške Bele, v sklopu katerega načrtujejo tudi ureditev površin za kolesarje v celotni dolžini.

mostojni pasovi za kolesarje, delno pa kot skupni prometni pas za kolesarje in pešce,« je pojasnil župan.

A projekt je šele v fazi idejne zasnove, in kot je zapisal župan, se na občini zavedajo, da bo minilo še kar nekaj časa, da bo prišlo do realizacije.

Začasna ureditev: mešana površina

»Zato je Občina Jesenice predlagala začasno ureditev mešane površine za

ječih pločnikih z ustrezno horizontalno in vertikalno signalizacijo. S tako začasno ureditvijo bi spodbudili občane k večji uporabi koles za vsakodnevne poti, hkrati pa bi povečali varnost najbolj ranljivih udeležencev v cestnem prometu na omenjenem odseku,« je razložil župan. Tudi

začasna ureditev je sicer v pristojnosti države, vendar stroške nosi Občina Jesenice, dokumentacija pa je že v pripravi.

Obujanje kroparske tradicije

To nedeljo so v Kropi že tretjič pripravili Ta lepi sejem, ta nageljnov sm'n, prireditelj, s katero obujajo stare običaje in tradicijo ter praznujejo god svete Marjete.

NIKA TOPORIŠ

Kropa – »Včasih je bil nageljnov semanj dan največji kroparski praznik. Pred mnogimi leti so namreč na god sv. Marjete blagoslovili cerkev sv. Lenarta in na ta dan so v Kropo hodili iz cele Gorenjske. Obenem je bil to tudi čas, ko so na oknih kroparskih gospodinj zacveteli nageljni, z njimi so krasile vigenjce in klobuke fantinov. To je bil čas, ko so se sklepale prve ljubezni, in pred tremi leti smo

se odločili, da praznovanje obudimo,« je pojasnila Metka Kavčič, predsednica Turističnega društva Kropa, ki je imelo v rokah organizacijske vaje. Praznovanje

»Spominjam se še iz otroštva, da je današnji dan predstavljal peko, cvrtje, hrano in da se ljudje pridejo družiti ...«

se je, kot veli tradicija, začelo z mašo pri sv. Lenartu, v nadaljevanju pa je bilo mogoče uživati v druženju pod lipo, ki stoji pri vigenjcu,

spoznati kovaštvo in okusiti Kropo tudi skozi okusne dobrote. Metka je pojasnila, da jo izredno veseli, da je na prazniku zaživela tudi kroparska kulinarika. Sama je

ustvarila flancate, Urška Avsenik tradicionalne 'sladkulce', Mojca Staroverski pehtranovo potico, Eva Prešeren rožičeve štrukeljčke, na

voljo pa je bila tudi kovaška malica – 'fržolovc'. »Spominjam se še iz otroštva, da je današnji dan predstavljal peko, cvrtje, hrano in da se ljudje pridejo družiti,« je še dejala Metka in poudarila, da jo večkrat kdo vpraša, zakaj ne pripravijo raje veselice. »Tovrstna praznovanja niso veselice. So obujanje tradicije in običajev, ki zamirajo. Zato so pomembni takšni dogodki.«

Sebastjan Lombar je v Vigenjcu Vice obiskovalce seznanjal s starim običajem kovanja žebličkov, za družbo in dobro voljo pa je poskrbela tudi dramska skupina Čofta. Dogodek je privabil lepo število domačinov in tudi posameznikov, ki so prišli od drugod. Domačin Anže Habjan je dejal, da mu sejem predstavlja eno od obujenih prireditev, ki je namenjena predvsem lokalnemu prebivalstvu, da se družijo, obujajo spomine in zbližajo. »Ne bi sicer rekel, da nam prireditelj in povezovanja manjka, vedno se najde kaj, zagotovo pa je treba izkoristiti vsako priložnost, da se domačini snidemo,« je še dejal. Zlata Tominec iz Šentjošta nad Horjulom se je na nedeljsko dopoldne v Kropi ustavila

Eva Prešeren, predsednica TD Kropa Metka Kavčič in Urška Kavar s kroparskimi sladkimi dobrotami / Foto: Tina Dokl

V Kropi se je zbralo lepo število ljudi, ki so si zaželeli dobrega druženja, kulinarčnih užitek in znanja o kovaških običajih. / Foto: Tina Dokl

predvsem zaradi predstavitve kovaštva. »V preteklosti sem bila že večkrat v Kropi in tudi moj bližnji prijatelj je po poklicu kovač, tako da mi je področje že poznano.

Kljub temu danes pričakujem zelo lep dan in dobro druženje, veseli pa me, da se ljudje še trudijo ohranjanju tradicijo, ki na žalost počasi zamira,« je pojasnila.

V Vigenjcu Vice so prikazali kovanje žebličkov, kuhali pa so se žganci, ocvirki in polenta.

/ Foto: Tina Dokl

Ob obletnici požiga vasi Kokra

ALENKA BRUN

Kokra – Občinska organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Preddvor je pred spomenikom ob cesti Preddvor-Jezersko organizirala svečanost ob obletnici požiga vasi Kokra. Dogodek je povezovala Mirjana Črnac, kulturni program pa so s prebiranjem Kajuhovih pesmi izvedle članice recitatorske skupine preddvorske organizacije za vrednote NOB. K spomeniku so položili tudi venec in z minuto molka počastili preminule. Slavnostni govornik je bil župan Občine Preddvor Rok Roblek, ki je med drugim spregovoril o spoštovanju in razumevanju preteklosti, o življenju v dolini Koke danes, o pomembnosti

zavedanja, kaj pomenita nekemu narodu njegov jezik in izobraževanje. Razmišljal je tudi o prihodnosti in o življenju znotraj Evropske unije. Nekaj besed sta prisotnim namenila še Božo Janež, predsednik ZB za vrednote NOB Kranj, ter Franc Ekar, predsednik preddvorske borčevske organizacije. Oba sta se spomnila preteklosti in tragičnega dogodka iz poletja 1942 ter se dotaknila tudi sedanjih časov. Svečanost se je zaključila z recitiranjem pesmi Kosec pokojne Marije Grobovšek iz Koke, ki je umrla pred štiri leti. Bila je članica domače borčevske organizacije. Sicer je svojo prvo pesniško zbirko izdala šele slabih deset let pred smrtjo, umrla pa je v starosti 95 let.

K spomeniku so venec položili Irena Rezman, Fani Koder in Andrej Krč. / Foto: Alenka Brun

Na obisku pri Koroščih

Žegnanja v Kortah nad Železno Kaplo sta se med drugim udeležila tudi župana Jezerskega in Preddvora Andrej Karničar in Rok Roblek, prvi je pel v zboru, drugi je prišel z družino.

JOŽE KOŠNJEK

Korte na Koroškem – Na vsakoletno žegnanje v koroške Korte nad Železno Kaplo, v najjužnejši del dežele Koro-

Koroška in Kranjska sta bili do leta 1918 del tedanje avstro-ogrske države, že leta 1920 pa ju je na novo določena državna meja ločila. A prebivalci z obeh strani meje ostajajo prijatelji.

ške, radi prihajajo tudi sosede s kranjske strani. Nič čudnega, saj sta bili Koroška

Skupina Kranjcev iz Bašlja in Trstenika pod Pristovnikovo lipo pri cerkvi v Kortah

/ Foto: Jože Košnjek

Preddvorski župan Rok Roblek s soprogo Evo, hčerko Loti in sinovoma Binetom in Oskarjem / Foto: Jože Košnjek

in Kranjska do leta 1918 del tedanje avstro-ogrske države. Že leta 1920 pa ju je na novo določena državna meja ločila. Tudi na letošnje žegnanje v Kortah so prišli prijatelji iz Kranjske. Med njimi sta bila, sicer vsak v svoji vlogi, tudi župana sosednje občine Jezersko Andrej Karničar in malo bolj oddaljene občine Preddvor Rok Roblek. Jezerski prvi mož je pel v zboru, ki je s pesmijo obogatil mašo in kasneje z drugimi pevsкими prijatelji zapel pod lipo, preddvorski župan pa je prišel v Korte z

družino: s soprogo Evo, s sinovoma Binetom in Oskarjem ter z najmlajšo družinsko članico, s hčerko Loti. Sploh pa so bili kraji pod Storžičem, še posebej Bašelj in Trstenik, kar dobro zastopani v Kortah. Na koroško stran jih vabita narava in seveda prijazni rojaki, koroški Slovenci, nekateri od njih pa so znanci najbolj znanega prebivalca Kort, nekdanjega župana in sedanjega podžupana Občine Železna Kapla - Bela in po novem tudi deželnega svetnika Franca Jožefa Smrtnika.

Plesali so mrtvaški ples

Minuli petek je Občina Naklo na bistriškem klancu pripravila slovesnost v spomin 59 talcem, ki so pred 81 leti v naselju Bistrica izgubili svoja življenja. Slavnostni govorec na slovesnosti je bil prof. dr. Ernest Petrič.

NIKA TOPORIŠ

Naklo – Na današnji dan, 25. julija 1942, je v naselju Bistrica prišlo do največje tragedije v nakelski občini. Bistričani so se pripravljali na

vaški semenj, ki bi ga morali izpeljati naslednji dan, na praznik svete Ane, vendar do veselega dogajanja ni prišlo, saj so partizani v večernih urah napadli avtomobil z nemškimi oficirji.

Dva sta umrla in Nemci so se še isti večer srhljivo maščevali ter zasejali strah med vaščane. Požgali so Jurčkovo, Petrovo in Rantovo domačijo ter ubili devet polnoletnih moških, domačinov in zaposlenih na bistriških žagah in mlinih. Število žrtev za Nemce ni zadoščalo in čez tri dni, 28. julija 1942, so iz območja zaporov v Begunjah pripeljali še petdeset mož, ki so jih postrelili kot talce.

»Zgodba na bistriškem klancu je tako tragična in tako boleča, da je ne smemo nikoli pozabiti. Zato je še toliko bolj pomembno, da se dogodka vsako leto ponovno spominjamo, da se spominjamo žrtev, nam, ki pa smo še na tem svetu, pa je v poduk, da se izogibamo netenju sporov in vojnih spopadov, ki vedno postrežejo s

Usmrčenim žrtvam so se poklonili s položitvijo vencev. / Foto: Tina Dokl

tragedijami, bolečinami, žalostjo in nepremostljivimi težavami,« je v svojem nagovoru poudaril župan Občine Naklo Ivan Meglič.

»Na tem koščku posvečene zemlje je pred 81. leti tekla kri nič krivih mož in fantov. Tisti čas je bil grozen čas, Evropa in cel svet sta plesala ples zločinov, ples agresije, pobojev in nasilja. Vse tri vodilne svetovne ideologije takratnega časa so

sledile enakemu pravilu; cilj posvečuje sredstva. Glavna skupna črta in smrtonosna zadeva teh ideologij je bila, da se cilji dosežejo, četudi bo potrebna smrt milijonov ljudi. Bili smo sredi svetovnega mrtvaškega plesa in naj poudarim, da Slovenci nismo začeli tega plesa, bili smo žrtve; in možje, ki so tu izgubili življenja, so bili žrtve. Kljub temu so tudi njihova življenja prispevala k temu,

da smo po letu 1945 živeli dokaj mirna življenja,« je dejal dr. Ernest Petrič in dodal, da je za spravo v teh časih treba ugotoviti takratno resnico, postaviti v ospredje empatijo, v prihodnosti pa bi si želeli, da bi si bili Slovenci bližje, kot smo si danes. »Če bomo skušali razumeti en drugega in iskati resnico, bomo nespornamente in razklanost, upam, presegle.«

Svoje misli sta v govorih strnila slavnostni govorec prof. dr. Ernest Petrič in župan Občine Naklo Ivan Meglič. / Foto: Tina Dokl

Pomni, dolina

Pri obnovljenem Plečnikovem spomeniku v Dolenji vasi je bila minulo soboto slovesnost Pomni, dolina. Spomenik je posvečen 338 padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja iz Selške doline in 19 talcem iz begunjskih zaporov, ki jih je okupator na tem mestu ustrelil pred osemdesetimi leti: 14. julija leta 1943.

KLARA MRAK

Dolenja vas – Tradicionalna slovesnost Pomni, dolina, ki sta jo organizirala Združenje borcev za vrednote NOB Škofja Loka in Krajevna organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Železniki, se je zgodila v spomin na ustanovitev Prešernove brigade, slovenski odpor in žrtve okupatorja.

Slavnostni govornik je bil dr. Martin Premk, poslanec Gibanja Svoboda, ki je poudaril, da kar lahko naredimo danes, je to, da se upremo lažem. »Da se borimo proti lažem, ki jih nekateri sejejo, da bi izkoriščali zgodovino za politične namene in s tem ustvarjali sovraštvo. Že s tem se borimo za svobodo, za vrednote, za kakršne so se borili naši predniki. Tako kot so naši predniki branili svobodo, lahko tudi mi zberemo pogum in odločnost, da se upremo sovraštvu in nasilju. To smo ne nazadnje tudi dolžni vsem našim prednikom, ki so za vrednote, kot so bratstvo, tovarištvo

in svoboda, dali svoja življenja,« je med drugim Premk povedal v svojem nagovoru.

Spomenik je obnovljen

Na lanskoletni spominski prireditvi je Občina Železniki v luči Plečnikovega leta napovedala začetek obnovitvenih del na spomeniku. Dela so končana, spomenik je obnovljen, tudi o tem pa je spregovoril Jernej Bešter,

predsednik krajevne skupnosti Dolenja vas. »Dolga leta je za spomenik skrbela družina Lušina iz Dolenje vasi, po domače Verbankovi, za kar smo jim zelo hvaležni. Ko je oče Franc obnemogel, smo se dogovorili, da dela in skrb prevzame Krajevna skupnost Dolenja vas. Ker že več let vzdržujem okolico spomenika, sem od blizu videl potrebo po večji

Slavnostni govornik je bil dr. Martin Premk. / Foto: Gorazd Kavčič

Žrtvam so se poklonili s polaganjem vencev. / Foto: Gorazd Kavčič

obnovi. Na Občino Železniki sem prvič dal pobudo že leta 2004. Oblikovala se je delovna skupina predstavnika Občine Železniki, Krajevne skupnosti Dolenja vas, član zveze borcev NOB, strokovni del pa pokriva arhitekta Bojan Rihtarič in Jernej Hudolin. Slednji je direktor Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Ljubljani. Pripravil je smernice in osnutek obnove. Leta 2021 se je občina prijavila na razpis za nepovratna sredstva v ta namen na ministrstvo za kulturo in bili uspešni. K sofinanciranju je pristopila tudi občina z lastnimi sredstvi in v letu 2022 realizirala obnovo. Očistili in zaščitili so lesene dele ostrejša, kritino,

očistili so spomenik, obnovili napise in uredili okolico z odvodnjavanjem,« je povedal Bešter.

Zamenjali bi breze

Brezov drevored je po mnenju Beštra dotrajan in se vedno hitreje suši. »Nekaj brez iz tega razloga tudi že manjka. S poškodovanih dreves padajo suhi deli vej, kar je zelo nevarno za obiskovalce. Obstoječe breze si je ogledal botanik in podal strokovno mnenje. Ena od ugovoritev je tudi ta, da glede na bližino ceste, gostoto posaditve in relativno veliko vlage v okolici, kar ni dobro za breze, ocenjuje, da so obstoječe breze doživele svojo optimalno starost in jih je treba zamenjati,« je še razmišljal

Bešter, saj bi spomenik s tem dobil prvotno podobo in obliko, »kar je bil tudi namen obnove in tudi zahteva Restavratskega centra«.

Venci v poklon žrtvam

Žrtvam so se s polaganjem vencev poklonili občinski svetnik Levica Rok Bajželj v imenu župana Občine Železniki, Franc Franko z delegacijo v imenu Združenja borcev za vrednote NOB Škofja Loka in Franc Benedik z delegacijo v imenu krajevnih odborov Združenja borcev za vrednote NOB Selške doline. Na prireditvi so bili prisotni tudi častna straža garde Slovenske vojske in praporščaki. Kulturni program je oblikoval Lovski pevski zbor Medvode.

Ob jubileju so ponosni na nove pridobitve

V letu 1973, ko je Škofja Loka praznovala tisoč let, je bil julija ustanovljen Balinarski klub Loka 1000, okroglih petdeset let pa so v svojih dobro prenovljenih »Benetkah« proslavili minulo soboto, ko so podelili tudi priznanja in predstavili svoje delo.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Že v zgodnjih jutranjih urah so na tako imenovani Krevsov otok na Selški Sori, ki ga večina pozna kot »loške Benetke«, začeli prihajati balinarji od blizu in daleč, saj balinarskih praznovanj seveda ni brez spremljajočih turnirjev. Vseeno so se vsi skupaj najprej spomnili zanimive zgodovine Balinarskega kluba Loka 1000, ki je nastal na

pobudo zagnanih fantov, ki so se zbirali na nekdanjem enosteznem balinišču poleg stavbe Društva upokojencev na Šolski ulici.

»Prav zaradi majhnosti igrišča so začeli razmišljati o večjem balinišču. Med pobudniki so bili Jože Čuš, Franc Strel, Ivan Breznik in Peter Avguštin, ki so najprej ustanovili klub, katerega prvi predsednik je bil Peter Avguštin. Njihova glavna naloga je bila pridobitev

novega prostora za štiristezno balinišče,« je zbrane spomnil sedanji predsednik BK Loka 1000 Jure Štancer in pojasnil, da so prostor dobili na zapuščenem Krevsovem otoku, kjer je stalo sloopje opuščene žage. Ker je z vseh strani obdan z vodo, je dobil ime Benetke. Na otoku so zgradili štiristezno balinišče in ga s kopnim povezali z betonskim mostom.

»Prostor je lep, ima veliko zelenja, obdan je z vodo,

a ravno to je bila v preteklih letih največja slabost,« je povedal Štancer in spomnil na poplavi leta 1990 in 2007, ki sta dodobra uničili prostore in poškodovali igrišče. Otok so nato obdali z opornim zidom, ob balinišču so postavili prostor za rusko kegljanje, v klubskih prostorih pa je pozimi poskrbljeno za igranje pikada, šaha in taroka.

»V letu 2020, ko je bilo zaradi korone igrišče večji del leta zaprto, smo preuredili vse balinarske steze, ki so dobile asfaltno podlago. Leta 2021 smo z veliko prostovoljnimi urami članov kluba igrišče in del objektov ob njem prenovili, lani pa smo se lotili še obnove gostinskega dela kluba. Delo se kar samo kaže, koliko bomo še zmogli, pa je odvisno tudi od finančnih sredstev, ki so nam na voljo,« je povedal predsednik Štancer in pojasnil, da v klubu gojijo predvsem rekreativno balinanje, člani kluba pa trenutno tekmujejo v drugi državni ligi, kjer so letos osvojili tretje

Predsednik Balinarskega kluba Loka 1000 Jure Štancer je ob jubileju prejel spominsko plaketo, ki mu jo je izročil predsednik Balinarske zveze Gorenjske Miloš Nikolič. / Foto: Vilma Stanovnik

mesto. Veteranska ekipa je v Gorenjski veteranski ligi osvojila drugo mesto.

»Večkrat smo organizatorji različnih tekmovanj, klub pa je že od začetka član Balinarske zveze Slovenije,« je še povedal Jure Štancer, ki se je nato zahvalil vsem, ki so zaslužni, da klub deluje že pol stoletja.

Ob tem je predsednik Balinarske zveze Gorenjske Miloš Nikolič loškim

slavljencem izročil spominsko plaketo, zaslužni člani pa so dobili priznanja. Med njimi je bil tudi Ivan Breznik, ustanovni član BK Loka 1000 in najstarejši član Balinarske zveze Slovenije. »Ponosnem sem na to, kar se v klubu dogaja zadnjih osem let. Vse te spremembe niso v ponos le nam balinarjem in članom kluba, temveč tudi vsem Ločanom,« je ob jubileju poudaril Ivan Breznik.

Loški balinarji so jubilej proslavili v domačih »Benetkah«, najbolj zaslužni pa so prejeli tudi priznanja. Med njimi je bil tudi ustanovni član Ivan Breznik (na sliki stoji zadnji desno). / Foto: Vilma Stanovnik

Petrol prenavlja v Kamniku

Petrolov bencinski servis na Ljubljanski cesti v Kamniku bo zaradi prenove zaprt še cel avgust.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik, Ljubljana – Petrol je pred nedavnim začel prenavljati servis na Ljubljanski cesti v Kamniku. Kot so sporočili iz družbe, skladno z načrti izvajajo redna tehnološko-vzdrževalna dela, ki obsegajo zamenjave podzemnih elementov. »V okviru del bomo dodatno namestili še enoto za točenje tekočine AdBlue, izvedli predpripravo za umeščanje iQ dieselskega goriva in predpripravo

za umestitev e-polnilnic,« so pojasnili. Dela bodo predvidoma zaključena do 1. septembra.

Kot je znano, je Petrol začel tudi celovito prenovo obeh postajališč Barje na južni ljubljanski obvoznici. Kakšne pa ima načrte na širšem območju Gorenjske? Kot pravijo, bodo prihodnje leto prenovili prodajno mesto v Medvodah. »Sicer pa načrtujemo postopno prenovo celotne prodajne mreže, tudi Gorenjska bo del tega,« so še pojasnili.

Prenova bencinskega servisa na Ljubljanski cesti v Kamniku
/ Foto: Aleš Senožetnik

Po vodiški obvoznici v začetku avgusta

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice, Ljubljana – Po poročanju STA bi promet po novozgrajeni vodiški obvoznici lahko stekel v začetku prihodnjega meseca. Gre za dolgo pričakovano cesto, ki bo promet speljala iz središča Vodice in predstavlja del daljše povezave

Želodnik–Mengeš–Vodice, ki bo povezovala gorenjsko in štajersko avtocesto. Odsek v Vodicih je dolg 2,3 kilometra in je stal 6,95 milijona evrov. V prihodnje bo država nadaljevala gradnjo na območju Most pri Komendi, del ceste v Mengšu pa je bil zgrajen že pred časom.

Odkritje doprsnega kipa Rudolfa Maistra

Kamnik – Društvo general Maister Kamnik danes ob 19. uri prireja slovesno odprtje doprsnega kipa Rudolfa Maistra v njegovi rojstni hiši na Šutni 23 v Kamniku. Slovesnost bo potekala na predvečer obletnice Maistrove smrti, spomnili pa se bodo tudi dvajsetletnice delovanja Društva general Maister v Kamniku. Ob odprtju bodo pripravili krajši kulturni program, v katerem bodo sodelovali Mešani pevski zbor Odmev Kamnik, citrar Tomaž Plahutnik ter recitatorja in povezovalca Barbara Božič in Tone Ftičar.

Dizajni mladih umetnic na Sparovih vrečkah

Ljubljana – Spar Slovenija bo svoje trajnostne bombažne in papirnate vrečke polepšal z dizajni štirih študentk Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Na natečaju so bila izbrana dela Lane Hasič, Hane Jelovšek, Maje Hočevnar in Zale Hriberšek. Spar bo zmagovalne dizajne natisnil na trajnostne vrečke, ki bodo jeseni na voljo v trgovinah Spar in Interspar. Bombažne vrečke bodo imele tudi notranji žep, v katerega se lahko shranjuje mrežasta vrečka za sadje in zelenjavo. V natečaju SPAR ART: Vrečke z zelenim pečatom je skupno sodelovalo 26 študentov.

Vse bližje poplavni zaščiti

Prva faza projekta izboljšanja poplavne varnosti Železniki bo končana še letos, druga pa predvidoma marca 2025. Pristojni zagotavljajo, da evropska sredstva niso ogrožena.

ANA ŠUBIC

Železniki – V Železnikih že leto in pol poteka gradnja protipoplavne zaščite. Po napovedih Direkcije RS za vode (DRSV), ki vodi projekt, bo prva faza, ki zajema ukrepe na Selški Sori skozi Železnike in treh pritokih, po terminskem planu končana še letos, »tako da bodo evropska sredstva v celoti izkoriščena«. Drugo fazo projekta, v sklopu katere urejajo območje visokovodnega zadrževalnika pod Sušo, naj bi končali marca 2025. Za celotni projekt imajo odobrenih nekaj manj kot 18 milijonov evrov evropskih sredstev. Ta so po podatkih DRSV na voljo do konca letošnjega leta, a je čas za doseg vseh ciljev projekta do konca leta 2026, zato ocenjujejo, da evropska sredstva niso ogrožena. Projekt se bo sicer podražil s 34 na okoli 37 milijonov evrov, predvsem zaradi valorizacije cen na področju gradbeništva. Manjkajoči denar bosta sorazmerno zagotovili država in Evropska unija iz kohezijskih sredstev.

Protipoplavni ukrepi so že končani na vodotokih Prednja Smoleva in Dašnica ter na prvem odseku Selške Sore od Alplesa do Domela. Zaključna dela potekajo na drugem odseku od Domela

Najzahtevnejša dela potekajo na odseku, kjer gradijo nov most v Ovčjo vas z navezavo na novo obvozno cesto mimo starega dela Železnikov. / Foto: Gorazd Kavčič

do Dermotovega jezua, na četrtem odseku oz. na območju Dolenčevega jezua ter na pritoku Češnjica, medtem ko so dela na zadnjem, tretjem odseku Selške Sore od Dermotovega do Dolenčevega jezua sredi izvedbe. »Izvajalec na drugem odseku gradi most v Trnje – na Klovžah, kjer je izvedba zahtevnejša.

Projekt se bo podražil s 34 na okoli 37 milijonov evrov, predvsem zaradi valorizacije cen na področju gradbeništva.

Najzahtevnejša dela pa se izvajajo na tretjem odseku, kjer poteka gradnja novega mostu v Ovčjo vas z navezavo na novo obvozno cesto,« so pojasnili na DRSV. Za oba mostova napovedujejo, da bosta končana predvidoma letošnjo jesen.

V zvezi z gradnjo zadrževalnika pod Sušo so razložili, da dela potekajo nemočno, vse dni, razen nedelje. Za izvajanje del je potrebna občasna zapora regionalne ceste. V drugi fazi bodo zgradili zadrževalnik z dvajset metrov visoko nasuto zemeljsko pregrado, ki bo

lahko zadržala milijon kubičnih metrov vode, poleg tega pa bodo preložili in uredili dobrih 900 metrov regionalne ceste, zgradili most čez pregrado in uredili kilometer struge. Po podatkih DRSV sta bili doslej zgrajeni dve lovilni jami proda, obvoz, podporni zid ceste in temelji mostne konstrukcije. »Trenutno se izvajajo dela na tretji lovilni jami proda, izkopi in nasipi za novo regionalno cesto ter podporni in zaščitni ukrepi le-te. Gradi se sredinski stebel mostne konstrukcije, prav tako se izvaja ureditev meteorne in elektrokanalizacije.«

Spomenik bodo obnovili

Osrednji kamniški spomenik NOB – revoluciji in padlim v letih med 1941–1945 bodo predvidoma prihodnje leto obnovili.

MAŠA LIKOSAR

Kamnik – Razpoke na temeljnem podstavku osrednjega kamniškega spomenika NOB, ki so se pojavile lani, so namreč povzročile zaskrbljenost glede nevarnosti, da bi se spomenik lahko podrl. Kot so za

Območje spomenika je zaščiteno z varnostnim trakom in opozorilom, da je zadrževanje v neposredni bližini, zlasti pa plezanje po spomeniku, lahko nevarno.

STA pojasnili na Občini Kamnik, so v teku že vse potrebne priprave za demontažo in prestavitev bronastega dela poškodovanega spomenika NOB v delavnico, ki ju

bodo izvedli jeseni. Restavriranje bronaste skulpture bo potekalo v naslednjem letu. Po zaključenih restavratskih delih bo spomenik postavljen nazaj v Park Evropa. Na občini so še dodali, da je treba pri obnovi upoštevati dejstvo, da gre za zelo zahteven projekt, ki ga usmerja in koordinira tudi pristojni zavod za varstvo kulturne dediščine.

Občina Kamnik je že izvedla vse potrebne aktivnosti in priprave za sanacijo, obenem pa je pridobila interventna sredstva ministrstva za kulturo v višini okoli 50.000 evrov za demontažo in prestavitev bronastega dela spomenika. Pred kratkim pa so od ministrstva za kulturo dobili tudi obvestilo, da so bili uspešni tudi na letošnjem razpisu za obnovo kulturnih spomenikov, in sicer je bilo odobrenih

Restavriranje bronaste skulpture bo potekalo v naslednjem letu. / Foto: Primož Pičulin

dotatnih 50.000 evrov za restavriranje bronaste skulpture, so še navedli na STA. Območje spomenika je zaščiteno z varnostnim trakom in opozorilom, da je zadrževanje v neposredni bližini, zlasti pa plezanje po spomeniku lahko nevarno.

Na morebitno nevarnost pa je bil opozorjen tudi kamniški zavod za turizem, šport in kulturo, ki v parku Evropa organizira festival Kul petek, pri čemer mora poskrbeti za primerno oddaljenost dogajanja od spomenika.

Komarjev in klopov letos manj

Čeprav nas tudi to poletje ponoči marsikdaj zbudi in razjezi zoprn brenčanje, ki ponavadi pomeni, da si je leteči nepridiprav spet privoščil malce naše krvi, biologi pravijo, da je letos komarjev manj. Prav tako tudi klopov.

KLARA MRAK

Ljubljana – Biologi pravijo, da letošnje leto ne bo komarjevo, saj je komarjev manj, kot jih je bilo lani. To nam je potrdil tudi dr. Tomi Trilar iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije. »Na Koseškem bajerju in ljubljanskih Žalah jih praktično ni, zelo veliko jih je pa v Murski šumi in na Ledavskem jezuru, ker je bilo letos tam veliko moče in so bile razmere za razmnoževanje idealne.«

Gorenjska ni kritična

Dr. Trilarja povprašamo, kako kaže Gorenjcem glede morebitne poletne invazije komarjev. »Gorenjska ni kritična, razen tam, kjer ste si sami nagojili tigraste komarje,« pove. »Tigrasti komarji so zasedli življenjski prostor med naravo in človeškimi bivališči. Domorodne vrste komarjev namreč potrebujejo več vode, običajno

so v naravnih vodah tudi ple-nilci, ki so se jih domorodni komarji do neke mere naučili izogibati. Tigrasti komarji in še ena tujerodna vrsta, japonski komar, pa naseljujejo majhne lužice, ki jih ljudje ustvarjamo okrog svojih bivališč. To so odpadne gume, posode, v katerih hranimo vodo, zato da potem z njo zalivamo vrt, velik vir so vaze na pokopališčih; prav na pokopališčih je populacija tigrastih komarjev zelo vi-

Trilar se spomni tudi najbolj nenavadne najdbe, v kateri so se namnožili komarji: to je bila sveča proti komarjem. »Ljudje so prižgali svečo, da bi odgnali komarje, ulil se je dež, pobrali so stvari, šli pod streho, svečo je zalila voda in samica je tam lahko enostavno odložila jajčeca. V tem decilitru vode so se nato lahko izlegle ličinke ...«

soka.« Trilar se spomni tudi najbolj nenavadne najdbe, v kateri so se namnožili komarji: to je bila sveča proti

komarjem. »Ljudje so prižgali svečo, da bi odgnali komarje, ulil se je dež, pobrali so stvari, šli pod streho, svečo je zalila voda in samica je tam lahko enostavno odložila jajčeca. V tem decilitru vode so se nato lahko izlegle ličinke ...« Sicer, kot pravi Trilar, letos sezona komarjev malce kasni. »Za dva do tri tedne je sezona zadaj. Tigrasti komarji prezimijo kot jajčeca in vsako leto spomladi, ko ta jajčeca zalije voda in postane za-

dosti toplo, se izležejo in začnejo populacijo iz nič. Prva generacija potrebuje od dva do tri tedne, da se razvije, in

ko je toplo, gre to hitreje. Letos so eno generacijo zadaj in zaradi tega so nas v urbanem okolju, kjer živijo tigrasti komarji, začeli tudi kasneje pikati.«

Tudi klopov manj kot lani

Na vprašanje, zakaj je klopov manj kot lani, dr. Tomi Trilar ne ve natančnega odgovora. »Ne vem, težko bi rekel. In tudi ne vemo natančnega razloga, zakaj jih je bilo lani toliko. »Možno je, da je vezano na gostitelje ličink in nimf, ki so mali sesalci, morda je bila njihova populacija lani toliko večja, da so se tako namnožili.« Za klope so namreč značilne štiri razvojne oblike: oplojeno jajčece, larva ali ličinka, nimfa in odrasel klop.

Kaj pa »majhni črni žužki ...«

Na več delih Gorenjske so naši bralci opazili ali, bolje rečeno, začutili pik

Klopov je letos manj, a vseeno se je treba po prihodu iz gozda (pa tudi zgolj z vrta) temeljito pregledati. / Foto: Klara Mrak

majhne črne žuželke. Trilarja povprašamo o njej. »Res je, to je črna mušica. Normalno ličinka živi v zemlji, odrasla pa pika sesalce, ker potrebuje kri za prehrano.

Sem in tja se lokalno pojavlja več mušic, običajno pa nas piči ena do dve na sezono in pika sploh ne opazimo. Se pa zgodi, da je njen ugriz zelo boleč,« pojasni.

Pranje in sušenje »žehte« na žeton

Na Gorenjskem deluje kar nekaj samopostrežnih pralnic perila, kjer je »na žeton« mogoče opraviti perilo. Kdo so uporabniki?

URŠKA PERNEL

Kranj, Bled, Jesenice – »Daš žeton, izbereš temperaturo in pritisneš START. Čisto enostavno!« pravi Tadej Dolenc, lastnik samopostrežne pralnice perila v Kranju, ki nosi izvirno ime Žeh-ta na žeton. Tovrstne pralnice, ki smo jih sicer navajeni iz ameriških filmov (v ZDA so pralni stroji po domovih redkost), si utirajo pot tudi k nam. Na Gorenjskem jih deluje nekaj, denimo v Kranju, na Bledu, na Jesenicah ...

Dobra ura za pranje in sušenje

Kot je povedal Tadej Dolenc iz omenjene kranjske samopostrežne pralnice v pritličju nebotičnika, je med strankami sedemdeset odstotkov samskih moš-

Pranje in sušenje desetih kilogramov perila stane devet evrov.

kih, med njimi veliko tujih delavcev, preostalih trideset odstotkov pa domačinov, ki v pralnico prinesejo oprat večje kose perila, zlasti odeje, prevleke za postelje ... Celoten postopek pranja in sušenja traja manj kot uro in

pol: pranje štirideset minut, sušenje približno pol ure. V pralnici so na voljo industrijski pralni stroji, manjši operejo deset kilogramov perila naenkrat, večji dvajset kilogramov. Pralni prašek in mehčalec sta dodana samodejno. In cena? Pranje v manjšem stroju stane pet evrov, sušenje štiri evre. Za večjo količino do dvajset kilogramov perila pa je treba odšteti osem evrov za pranje in štiri do pet evrov za sušenje. Na vprašanje, ali sistem obvladajo tudi (samski) moški, pa je Dolenc zagotovil, da je postopek čisto enostaven, v stroj daš perilo, izbereš temperaturo pranja (30, 40, 60 ali 90 stopinj) in stroj zaženeš. Kot rečeno, pralno sredstvo in mehčalec sta dodana samodejno.

Na Bledu prevladujejo turisti

Malce drugačne stranke kot v Kranju imajo v samopostrežni pralnici perila Speed Queen na Bledu, ki deluje pod okriljem nepremičniške agencije Trg Bled. Kot je povedal lastnik Tomaž Piber, osemdeset odstotkov strank predstavljajo turisti, petino pa domačini. Zlasti v poletni sezoni so pralni stroji ves čas v uporabi, saj

v večini apartmajev nimajo pralnih strojev, zato gostje perilo pridejo oprat v pralnico. Večina na perilo kar po-

Med strankami v Kranju so zlasti samski moški, na Bledu pa turisti. Jeseni mnogi domačini pridejo oprat odeje, prevleke za postelje, vzglavnike, torej večje kose perila, ki jih ni mogoče oprati v manjših domačih pralnih strojih.

čaka, postopek pranja in sušenja traja približno eno uro. Tudi tu imajo industrijske

Ena od rednih strank kranjske pralnice / Foto: Tina Dokl

pralne in sušilne stroje, pralno sredstvo in mehčalec pa sta dodana samodejno. Pranje desetih kilogramov perila stane pet evrov, sušenje še štiri dodatne evre. V blejski pralnici je sicer poskrbljeno tudi za razvajanje strank, saj so jim na voljo masažni stoli, večina tako kar počaka na perilo, nekateri pa se v tem času sprehodijo ob jezeru. Po Pibrovih besedah je sicer kultura Slovencev takšna, da imamo doma pralne in sušilne stroje, četudi to včasih – zlasti ob nakupu dražjih aparatov – ni ekonomsko upravičeno. »Nekatere gospodinjne vse konce tednov doma perejo in sušijo perilo. Mož

Tadej Dolenc, lastnik samopostrežne pralnice perila Žeh-ta na žeton v Kranju / Foto: Tina Dokl

pa vsak konec tedna odpelje avto v avtopralnico in je potem prost ...« je zanimiv razmislek ženskam ponudil Piber.

Z dopusta naravnost v pralnico

Samopostrežna pralnica deluje tudi na Jesenicah. Lastnica Barbka Šemrl nam je povedala, da so med strankami tudi družine, ki z dopusta pridejo naravnost v pralnico in v eni uri imajo oprano in posušeno vse perilo. Tudi pri njih je pogosto pranje odej, prevlek in vzglavnikov, ki se v eni uri operejo v velikem, dvajsetkilogramskem

pralnem stroju. Pridejo tudi domačini, ko se jim pokvari pralni stroj in še nimajo novega.

Pralnice za hotele

V nekaterih gorenjskih krajih pa imajo tudi pralnice, kjer perejo zlasti za hotele in apartmaje. Ena takšnih je Narcisa na Jesenicah, kjer nam je Admir Čaušević povedal, da čedalje več hotelov ukinja lastne hotelske pralnice in se odloča za zunanje izvajalce. V Narcisi tako pri večjih strankah pridejo po perilo, ga operejo, posušijo in zlikajo, zatem pa pripeljejo nazaj.

Počitnice v narodnem parku nadgradili s prostovoljnim delom

Mladi taborniki iz Belgije so vsak dan svojega enotedenskega bivanja v Bohinju dopolne opravljali prostovoljno delo, popoldneve pa preživljali ob jezeru in na bohinjskih planinah.

MARJANA AHAČIČ

Stara Fužina – Tudi to poletje so v Bohinju gostili tabornike, prostovoljce iz tujine. V prvi polovici julija je tja v dveh skupinah prišlo skupaj sedemdeset mladih v starosti 17 in 18 let, tokrat iz Belgije. Uživali so v preživljanju prostega časa v naravi, vsa-

oddaljeni od reke, tako da sem res navdušena,« je povedala Alix, edina iz skupine, ki je že bila v Sloveniji in se je zato letošnjega prihoda v Bohinj posebno veselila.

Pauline je še povedala, da so bili navdušeni in presenečeni nad tem, da je tako rekoč na vsakem koraku mogoče napolniti steklenice s

so uživali v naravi in v družbi drug drugega, poudarjajo.

Pomagali so pri spravilu sena, v vasi Savica pleli njive, pobirali smeti okoli jezera in po nedavnem neurju pomagali najprej pri dokumentiranju, nato pa pri čiščenju poti, ki jih je prizadel vihar, tudi v kampu Danica.

Na Vogarju so delavcem TNP, ki sodelujejo pri projektu Life For Seeds, pomagali pri spravilu t. i. zelenega mulča. Projekt je namenjen obnovi travnikov, zato bodo mulč uporabili kot zadrževalnik in kot vir semenskega materiala na praznih površinah na planini Uskovnica. »Kljub temu da so se nekateri prvič srečali z vilami in grabljami, jim je delo šlo odlično od rok,« je povedala Tanja Menegalijska, ki je usmerjala delo na Vogarju.

Navdušeni nad jezerom in čisto vodo

»Moj najljubši kraj tukaj je jezero,« je odločno povedal Hugo. »Rad imam ribe. Manj zadovoljen sem z vremenom. Včeraj ponoči je bila nevihta in v šotoru sem imel polno vode. Bil sem premražen. K sreči je danes vse drugače.«

Pierre pravi, da si je kot tabornik želel obiskati »manj popularne« države, ki jih še ni videl, zato je iskal prilož-

čisto pitno vodo, in nad dostopnostjo javnih stranišč. »Pri nas v Belgiji tega enostavno ni. Vedno je treba iti v lokal in prositi, ali lahko uporabiš njihovo stranišče.«

Dopoldnevi namenjeni prostovoljnemu delu

Taborniki so vsak dan svojega enotedenskega bivanja v Bohinju dopol-

»Kljub temu da so se nekateri prvič srečali z vilami in grabljami, jim je delo šlo odlično od rok,« je povedala Tanja Menegalijska, ki je usmerjala delo na Vogarju.

dne opravljali prostovoljno delo, popoldneve pa preživljali ob jezeru in na bohinjskih planinah. Predvsem pa

nost za odhod v bolj vzhodne dele Evrope. »Vesel sem, da sem prišel prav v Slovenijo, tu mi je všeč. Navdušen sem

Na Vogarju so prostovoljci pomagali pri spravilu zelenega mulča.

ko dopolne pa s prostovoljnim delom prispevali tudi k skrbi za okolje. Njihovo bivanje pri nas s posredovanjem Taborniške zveze Slovenije skupaj z občino in Turizmom Bohinj organizira v Triglavski narodni park.

Kot je povedala Pauline, vodja prve skupine tridesetih belgijskih tabornikov, je večina v Sloveniji prvič. »Za Bohinj smo se odločili, ker smo želeli videti gore, plavati v jezeru in pomagati tam, kjer lahko.«

»Že to, da gremo lahko peš do jezera ali plavamo v reki, je za nas nekaj zelo posebnega,« se je strinjala njena kolegica. »Ko taborimo doma, se nikoli ne zgodi, da bi bili kot tukaj le deset minut

Pauline Robert

Pierre Rottier

nad tem, da lahko pomagam v narodnem parku in da spoznavam, kako ljudje tu živijo. Seveda mi je všeč v parku, ker je veliko dreves in gora, biotska pestrost je res bogata. Name je vtis naredilo tudi vaše spoštovanje do narave. Tu se nihče ne umiva v jezerih in rekah, ker jih ne želite onesnaževati. Naša

koordinatorka nam je celo povedala, da je voda tako čista, da jo lahko pijemo!«

Prostovoljno delo v parkih

Kot je povedala Ana Marija Kunstelj, vodja TNP-jevega infocentra Bohinj, mladi taborniki že tretje leto na tak način prihajajo v Bohinj.

»Prostovoljno delo v narodnih parkih povsod po svetu je nekaj običajnega. Z zglodom pokažemo, da je tudi s prostovoljnim delom mogoče veliko narediti. Za to je seveda treba imeti primerno infrastrukturo in organizacijo, tako da imamo še veliko prostora za razvoj te dejavnosti.«

Alix Blondeau

Hugo Casier

Občutek imam, da del mene manjka

Monika Naglič z Brega pri Preddvoru je prijatelje na družbenem omrežju prosila za pomoč pri iskanju sestre dvojčice, za katero meni, da ni mrtva. K temu, da javno objavi svojo zgodbo, jo je spodbudila obravnava primerov, podobnih njenemu, na seji komisije državnega zbora za peticije, človekove pravice in enake možnosti.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Breg ob Kokri – »Ves čas imam občutek, da nekje živi,« pravi Monika Naglič, ki se je rodila 18. novembra 1973 v kranjski porodnišnici s sestro dvojčico. »Obe sva se rodili zdravi, nakar so mami tretji dan povedali, da naj bi sestra dvojčica umrla. Glede na občutek in dobljene ter pregledane dokumente do sedaj, je veliko podatkov nerešenih in sumljivih,« navaja v svoji objavi na Facebooku. »Papirje sem začela iskati že pred leti, ko je prijateljica slišala, da so v nekdanji Jugoslaviji prodajali dojenčke. Mama je vedno rekla, da je ni videla mrtve in da ne ve, kje je pokopana. Že kot otrok sem jo vedno, ko sva bili na pokopališču in sem zagledala ime Marija – to ime je dobila dvojčica –, spraševala, ali je tu njen grob. Tudi na pokopališču nisem dobila konkretnih podatkov; menda nimajo več papirjev. Pokazali so mi, kje so pokopavali dojenčke v tistem času,« nam je povedala Monika Naglič.

Podobni primeri

Novo upanje, da izve, kje je sestra, je vlila razprava o sumljivih primerih izgube otroka ob rojstvu ali nekaj dni kasneje, na katere je na majski seji parlamentarne Komisije za peticije, človekove pravice in enako možnosti opozorila Simona Šeremet Kalanj, medicinska sestra, zastopnica mater, ki domnevajo, da so bili njihovi dojenčki ukradeni. »Smrt otroka je sama po sebi boleča, še bolj boleča pa je, da mama podvomi, ali je ta otrok res umrl ali živi nekje z neko drugo družino. Trenutno imamo več primerov v Sloveniji; štiri v Mariboru, enega v Celju, enega v Kranju, v

Monika Naglič / Foto: osebni arhiv

Novem mestu smo ga delno že rešili sami, v Velenju pa je v celoti rešen.« Ob predstavitvi primerov je poudarila, da je težko priti do dokumentacije in da navedbe vzbujajo dvome. »Dokumentacija je vsa 'sčečkana', popravljena,

odgovorov pomagala prijatelju. »Jaz imam doma nekoga, ki je kupljen. Z mano je in pije. Vsa dokumentacija se je urejala naknadno. Jaz bi prosila samo za pomoč, nikogar ne obsojamo, ampak mislimo, da imajo ma-

»Obe sva se rodili zdravi, nakar so mami tretji dan povedali, da naj bi sestra dvojčica umrla. Glede na občutke in dobljene ter pregledane dokumente do sedaj, je veliko podatkov nerešenih in sumljivih.«

porisana, iz črnih mikro filmov, grafolog je težko razbral, kaj piše.«

Pobudnica razprave, h kateri so bili vabljeni tudi predstavniki različnih ministrstev in drugih pristojnih državnih organov, se je s primeri začela ukvarjati slučajno, ko je pri iskanju

mice pravico vedeti, kje so ti otroci. Če so umrli, kje so pokopani. Če so živi, kje živijo,« je na seji omenjene komisije dejala Simona Šeremet Kalanj – s pričakovanjem, da si pristojne institucije ne zatiskajo oči pred dvomi. »Po istem vzorcu so se zadeve dogajale v vseh

državah bivše Jugoslavije in sem prepričana, da vsi prisotni to zelo dobro vemo.«

Raziskovanje

Prošnji Monike Naglič so prislunili številni uporabniki družbenega omrežja (njena objava ima več kot tisoč delitev). »Nekateri so mi tudi pisali, me poklicali, zanimalo jih je, kam se obrniti, ker ni enostavno priti do papirjev, povedali so mi svoje zgodbe ... V preteklosti ljudje niso raziskovali. Tisto, kar so rekli zdravniki, je bilo sveto. Informacije, ki jih dobivam po objavi, mi dajejo zeleno luč pri iskanju. Dobila sem tudi podatke o osebi, ki bi morda lahko bila moja sestra,« nam je zaupala Nagličeva. Dokumentacijo, povezano z rojstvom dvojčice, je poslala tudi Simoni Šeremet Kalanj, na katero se je, kot smo izvedeli, po predstavitvi primerov v parlamentu in njihovem odmevu v javnosti obrnilo še nekaj oseb z območja Gorenjske. »Jaz najprej povem, katere dokumente je treba zbrati. Če ugotovimo, da ni dvoma o smrti dojenčka, to jasno povemo. Ne trdimo, da so vsi otroci živi, ampak dokler ne raziščeš, ne veš. Sumljive primere smo dali na državno tožilstvo, to jih je predalo v obravnavo specializiranemu državnemu tožilstvu,« nam je povedala Simona Šeremet Kalanj.

Zanimalo nas je tudi, kako problematiko komentirajo in obravnavajo v kranjski porodnišnici. »Že pred leti se je v naši bolnišnici oglasila gospa, ki je prepričana, da se je tudi njej zgodilo podobno (domnevna prodaja otroka). Od takrat naprej se je že večkrat obrnila na nas s prošnjo, da ji posredujemo vso dokumentacijo, kar vedno tudi storimo. Nekajkrat se

Simona Šeremet Kalanj / Foto: zajem zaslon/TV SLO 3

je gospa tudi že oglasila pri nas, organizirali smo tudi že sestanke z zdravniki in vodstvom bolnišnice in ji podali odgovore na vsa njena vprašanja. Žal pa kljub vsej posredovani dokumentaciji in vsem pojasnilom iz naše strani gospa še vedno verja-

razlagi in pregledu celotne predmetne dokumentacije prišli do zaključka, da ni najmanjše verjetnosti, da bi bil njen otrok živ in da naj bi prišlo do domnevne prodaje otroka. Ker se gospa kljub vsemu nikakor ne more sprizniti z izgubo otroka ter z

Primeri, ki zbujejo dvome, so podobni: mamam so v porodnišnici povedali, da je otrok umrl; trupla niso videli. Slika je simbolična. / Foto: Tina Dokl

me, da je njen otrok živ. Pred kratkim je ponovno klicala in nam trdila, da naj bi celo imela dokaze, da njen otrok živi v tujini, ki pa nam jih ni želela pokazati. V zvezi s to problematiko so se pri nas oglasili tudi iz kriminalistične policije, ki pa so po naši

našimi pojasnili, se obdobje spet in spet obrača na nas z istimi vprašanji in zahtevami. Seveda ji vsakič znova posredujemo vso zahtevano dokumentacijo in ji postrežemo z vsemi zelenimi pojasnili,« je razložila pomočnica direktorja Lea Ahčin.

Za ohranitev soriškega narečja

Turističnemu društvu Sorica in partnerjem je s projektom Ohranimo soriški narečni govor uspelo pridobiti sredstva ministrstva za kulturo.

ANA ŠUBIČ

Sorica – Soriški narečni govor, ki predstavlja pomemben element kulturne dediščine zgornjega dela Selške doline, danes govori le še peščica, a je želja domačinov, lokalne skupnosti, raziskovalcev ter predstavnikov domačih in mednarodnih kulturnih ter izobraževalnih

institucij, da se ohrani. Tako je bil letos vpisan v register nesnovne kulturne dediščine Slovenije, ministrstvo za kulturo pa je že odobrilo prva sredstva za izvedbo aktivnosti za njegovo ohranitev. Na razpisu, namenjenem ohranjanju kulturne dediščine, je za projekt Ohranimo soriški narečni govor, ki ga je prijavilo Turistično društvo

(TD) Sorica, dodelilo 5070 evrov.

Projekt predvideva izvedbo delavnic in samostojnih dogodkov spoznavanja narečnega govora, izdelavo knjižnega priročnika in vzpostavitev digitalnega slovarja. Pri izvedbi aktivnosti bo poleg domačinov in govorcev sodelovala še širša lokalna skupnost: Javni zavod

Ratitovec, Občina Železniki, Osnovna šola Železniki s podružnico v Sorici, Krajevna skupnost Sorica in TD Sorica, ki je vodilni partner projekta. Oblikovali so interdisciplinarno projektno skupino, ki jo sestavljajo ddr. Miha Markelj, Polona Golija, Katja Mohorič Bonča, Boris Jensterle, Anja Burger in Monika Gasser ter

mednarodna strokovnjaka Luis Thomas Prader in dr. Andrew D. Hoffman.

Soriški narečni govor se je začel oblikovati konec 13. stoletja z naselitvijo Tirol-

primarno obliko govornega izražanja na širšem območju pod Ratitovcem. »Želja je, da se soriški narečni govor, ki se je čez stoletja razvijal in ohranjal na področju

Projekt predvideva izvedbo delavnic in samostojnih dogodkov spoznavanja narečnega govora, izdelavo knjižnega priročnika in vzpostavitev digitalnega slovarja.

cev iz Innichena na območje Sorice in zgornjega dela Selške doline. Prebivalci so narečni govor čez stoletja skrbno negovali in ohranjali, pri čemer je predstavljal

zgornjega dela Selške doline in se v obliki t. i. dajnske govornice oz. drfarške špraha govori še danes, ohrani tudi za prihodnje rodove,« je poudaril ddr. Markelj.

Kadar se ženski jezik ne suče

Poletno gledališče Studenec je v soboto gostilo premiero domačih gledališčnikov, komedijo s petjem v dveh dejanjih avtorja dr. Vojmila Rabadana z naslovom Kadar se ženski jezik ne suče. Pod priredbo in režijo tokratne predstave se ponovno podpisuje Alojz Stražar, kot skladatelj in glasbeni producent pa Slavko Avsenik mlajši.

ALENKA BRUN

Studenec – Program 23. Kulturnega poletnega festivala Studenec je pester, pri občinstvu pa je veliko zanimanja vzbudila gledališka predstava KD Miran Jarc Škocjan z naslovom Kadar se ženski jezik ne suče. V njej nastopa več kot štirideset igralcev, pevcev, plesalcev in statistov, zbor sestavljajo okoliški pevci in člani Komornega pevskega zbora Šutna iz Kamnika, v živo igra Komorni ansambel Poletnega gledališča Studenec.

Režiser Alojz Stražar je v programskem zveščiču festivala zapisal: »Dr. Vojmil Rabadan – avtor, režiser, gledališki teoretik, dramatik in romanist – je slovenski javnosti znan kot avtor prve dramatizacije Vandotove povesti Kekec in po vrsti drugih predstav, med katere sodi tudi pričujoča francoska farsa. Za družbenokritično komedijo oziroma farsa je značilno, da avtor na šaljiv način prikazuje vedenje in lastnosti ljudi, ki se v normalnem svetu zdijo nesmiselne, če ne že bedaste.«

Stražar meni, da je Rabadan izjemen mojster duhovitih in komičnih zapletov iz preprostih motivov, tako pa gledalcu ponuja sprostitvev in užitek. Tega se je v priredbi predstave skušal držati, za lažje razumevanje zgodbe pa jo je razširil z dvema prizoroma ter dodal nekaj pesmi v prepričanju, da bosta glasba in pesem predstavo popestrili – in to mu je po videnem tudi uspelo. »V predstavi nastopijo številna bistvena nasprotja – pamet zoper nespamet, pretkanost zoper iskrenost in poštenost. Poleg tega avtor na svojstven in humoren način gledalca opozarja na zvitost in korupcijo, ki segata še posebno v današnji čas. Vsak si lahko po svoje izbere nauk, čeprav je glavni namen te komedije občinstvo spraviti v smeh ter dobro voljo.« Dodaja še, da je besedilo predstave smotrno in zasnovano na bistrem opazovanju, od igralcev pa zahteva veliko mero situacijske komike.

Zgodba v osnovi govori o simpatični Finette, ki jo na odru odlično uprizarja Štefica Grasselli. Finette je sicer

Martin Priponet (Marijan Bunič, desno) je precej glasno razmišljal o tem, da bi si omislil soprogo ... / Foto: Alenka Brun

nema, vendar naj bi njen oče, nekdanji trubadur, za njeno doto nekje imel skrito pravo bogastvo, kar seveda zbuja veliko zanimanja pri številnih sovaščanih, sojenih in nesojenih snubcih. V vlogi starejšega trgovca Priponeta, ki bi se rad poročil z njo, spremljamo izjemnega Marijana Buniča. Slednjega sicer na začetku najbolj veselijo, da je ženska nema, saj

mu tako ne more oporekati in niti ni jezikava, a celotna situacija kmalu postane nadležna. A se zgodi, da Finette, ko se resnično zaljubi, spregovori ...

Pia Brodnik v predstavi nastopa v vlogi Frigallete, Jure Sešek je prebrisani notar. Med drugim pa imajo vidnejše vloge še Špela Prenar, Gregor Ravnik, Rajko Majdič ter Jože Vunšek, ki

se ga ravno tako spominjamo iz preteklih predstav na Studencu. V igralski zasedbi pa tokrat zasledimo tudi soproga glavne igralkice, Davida Grassellija, ki v komediji igra njenega brata Charlesa.

Premiera komedije s petjem Kadar se ženski jezik ne suče je mimo, ponovitev pa so načrtovane 28., 29. in 30. julija ter 3., 4., 5., 11., 12., 13. in 14. avgusta – vse ob 21. uri.

Štefica in David Grasselli / Foto: Alenka Brun

Kamfest 2023 že dvajsetič

Med 4. in 12. avgustom bo Kamnik ponovno gostil priljubljeni, tokrat že dvajseti poletni festival Kamfest.

ALENKA BRUN

Kamnik – Kamfest je devetdnevni poletni kulturni festival, večinoma umeščen v staro mestno jedro Kamnika, nekateri dogodki pa so svoje mesto našli v njegovi okolici. Programsko festival poudarja predvsem domačo in tujo glasbeno produkcijo, a se vendar ponaša tudi z močno interdisciplinarno programsko shemo – koncerte namreč dopolnjujejo predstave za otroke, kino projekcije, razstave, ulične predstave ter športno-družabni dogodki. Izbor glasbenih dogodkov vsako leto temelji na aktualnosti avtorjev in žanrski razgibanosti, saj koncerte sestavljajo etno,

rok, pop, elektro, metal, džez in tudi klasični glasbeni žanri.

Festivalskih prizorišč je sedem, letos pa bo vrata za nekaj dogodkov na široko odprlo prvo kamniško prireditveno dvorišče, skrivnostni prostor, do katerega se pride naravnost iz Šutne – najimenitnejše, osrednje kamniške ulice, ki bo letošnja povezovalna nit festivala.

Večina dogodkov na festivalu je brezplačna, vstopnina bo le na koncertnih dogodkih v Kreativni četrti Barutana. Koncertni del se začne z nastopom Ane Papedan 4. avgusta, več o programu pa najdete na kamfest.org.

Predavanje o delu in umetniškem življenju

Ljubno – Art klub Ljubno vabi na brezplačno predavanje o delu in življenju italijanskega kiparja, arhitekta, slikarja in pesnika Michelangela, ki bo 25. julija ob 19. uri v prostorih kluba. Vodil ga bo akademski slikar in kipar Nikolaj Mašukov.

Sprehajati se v zrcalu

V svojem prvem celovečernem solo projektu plesalec in performer Jernej Šmid raziskuje neskladje med podobo in identiteto.

ZALA JULIJA KAVČIČ

Kranj – Kaj vidimo, ko se zagledamo v ogledalu? Navadno opazimo le nepravilnost na koži ali las, ki se je izmuznil glavniku. Včasih pa se zgodi, da se pogled, ki strmi z druge strani, zdi ne navadno tuj, podoba pa čudno nezanesljiva. Je odsev le kompozicija, sestavljena iz praznih označevalcev in drobcev družbenih konvencij? In koliko je potemtakem sploh 'naš'?

V navzkrižju podobe in njenega bistva se je znašel tudi kranjski plesalec in performer Jernej Šmid. V svoji prvi celovečerni predstavi, ki je premiero doživela junija v dvorani ljubljanskega Pionirskega teatra, se sprehaja skozi minsko polje lastne biti. Njegov prvenec, ki sodobni ples in elemente performansa prepleta s klasičnim petjem, nosi naslov Sprehod.

Šmid, sicer študent opernega petja na ljubljanski

Jernej Šmid v plesno-performativnem prvencu Sprehod

/ Foto: arhiv KD Qulenium

Akademiji za glasbo, svoj plesni izraz že leta razvija pod okriljem KD Qulenium Kranj pod mentorstvom Saše Lončar in Ane Romih, ki sta kot svetovalki sodelovali tudi pri tej predstavi.

Sprehod – pojem, ki ga občje asociacije vežejo na sproščanje – tokrat označuje fragmentirano, mestoma tesnobno raziskavo lastne identitete. Performer je prevajajo skozi svoje telo; to

se konfliktom zavesti sprva podreja s stalno spreminjajočim se gibom, ki še išče samega sebe, in z glasom, ki v temo dvorane šepeta sosledja nerazumljivih besed. V metaforičnem kroženju okrog samodefinicije telo naseljuje različne persone in vloge, ki jih odsevajo ogledala na odru. A vendar ostajajo le to – odsevi. Vrhunec predstave predstavlja samospjev Gabriela Fauréja. Performerjev glas

se zbistri, usmeri, in kakor narekujejo fizične prvine opernega petja, v svojo posest ujame tudi gib – da iz njega lahko zazveni glas, se mora telo ustaviti in izravnati.

A tudi na videz poenotena podoba performerja kot pevača je nestabilna; ogledala v ozadju se še vedno igrajo z njegovim odsevom.

S prepletom različnih umetniških strategij in znanj je Šmidu uspelo ustvariti kompleksno konceptualno pokrajino in jo naseliti s suverenim nastopom. Sprehod je izzivalna igra zrcal, ki je hkrati igra podob in vlog. Iz nje pa kot občinstvo nismo izvzeti. V ogledalih, iz katerih Šmid izvablja različne označevalce lastnega jaza, namreč lahko vidimo tudi sebe. Tudi mi igramo vloge. Tudi naša bit in podoba se nenehno oddaljuje in spet zbližujeta. Prav njuna nezdržljivost poganja razmislek, ki nas spremlja na sprehodu iz dvorane.

Zadnji kranjski krog Jana Polanca

Še pred prvim vrhuncem letošnjega kolesarskega praznika v Kranju se je v soboto zvečer od tekmovalne kariere poslovil eden naših kolesarskih asov zadnjih let, 31-letni Kranjčan Jan Polanc, ki je zadnja leta tekmoval za ekipo UAE Emirates.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Po tradiciji se je tekmovalni spored letošnjih kranjskih dirk začel v soboto popoldne s tekmami najmlajših dečkov in deklic ter kriterijskimi preizkušnjami v mlajših kategorijah. Prav tako so se na traso podali otroci, ki še ne trenirajo kolesarstva, sledila pa je dirka za prijatelje kluba in kolesarske delavce sodelujočih ekip.

Po plohi je sledil nočni kriterij za člansko kategorijo, še prej pa je pred domačimi navijači tekmovalno kariero sklenil Jan Polanc, ki je bil zadnjih deset let profesionalni kolesar, trenirati in tekmovali pa je začel v

kranjskem klubu. Tako so ga v zadnjem krogu, ki ga je odpeljal v dresu z oznakami vseh klubov, v katerih je tekmoval, spremljali tekmovalci domačega kluba KK Kranj in Radenske oziroma sedaj Ljubljana Gusto Santic.

V cilju ga je pričakala tudi družina na čelu z ženo Matejo in tri tedne starim sinčkom Liamom, pa tudi oče Marko, ki ima veliko zaslug za Janovo uspešno tekmovalno kariero, ki jo je bil zaradi težav s srcem prisiljen končati pri 31 letih. Z velikega ekrana so nekdanjega sotekmovalca pozdravili Jan Tratnik, Luka Mezgec in Matej Mohorič, prav tako pa mu je pomahal Tadej

Pogačar. Na ciljni črti se mu je s simboličnim darilom za vse uspehe zahvalil kranjski podžupan Janez Černe, prav posebno darilo, kolo, s katerim je tekmoval še v klubu, pa mu je izročil direktor Kolesarskega kluba Kranj Matjaž Zevnik.

»Svoje slovo od tekmovalne kariere sem si gotovo predstavljal malce drugače, najbrž na kakšni dirki, na kateri bi bil sposoben biti še med tekmovalci. Pri teh letih kariere zagotovo še nisem nameraval končati, vendar je zdravje na prvem mestu. Kljub vsemu sem bil nad današnjim dogodkom, ki je bil zame tudi precej čustven, navdušen in hvaležen sem vsem, ki so bili del moje zgodbe,« je povedal Jan Polanc, katerega zadnji klub je bil UAE Emirates. Kljub temu da mu je v karieri uspelo kar nekaj velikih podvigov, povezanih z Dirko po Italiji, saj je na Giru oblekel tudi rožnato majico, pa se je velikega uspeha skupaj s Tadejem Pogačarjem veselil tudi leta 2020, ko je bil eden njegovih ključnih pomočnikov na Dirki po Franciji. »S športom se bom lahko ukvarjal le še rekreativno, me pa veseli, da so mi v ekipi UAE odprli vrata v profesionalni svet z novo vlogo športnega direktorja. Prepričan sem, da bom dobil dobre izkušnje in se čez nekaj let vrnil v domači klub,« je povedal Jan Polanc.

Sicer pa je na atraktivni dirki na nočnem kriteriju nato v soboto zmagal Aljaž Janc iz ekipe Adria Mobil, drugi je bil član češke ekipe Elkov Kasper Dominik Neuman, tretji pa član KK Kranj Luka Turkulov.

Vroča nedeljska preizkušnja

Osrednji dogodek kranjskega kolesarskega praznika je bila letos že 55. VN Kranja I GP Kranj powered by I feel Slovenia. Po trinajstih krogih na malce spremenjeni trasi, ki je tokrat potekala tudi skozi Stražišče, je zmagovalec postal član italijanske ekipe Zalf Euromobil Fior, Edoardo Zamperini, ki je bil v pobegu šestih kolesarjev najmočnejši v zaključnem sprintu ter prehitel Filipa Ridolfa (Novo Nordisk) in moštvenega kolega Federica Biaginija. »Bila je zelo težka dirka, toda trenutno sem res dobro pripravljen in uspelo mi je zmagati. Proga je bila težka, vendar lepa in zame je današnja zmaga zelo pomembna,« je bil pod zmagovalnim odrom vesel 20-letni Italijan Edoardo Zamperini, ki je v Kranju nastopil prvič.

Čeprav je imel tik pred zaključkom etape težave s krči, je bil zadovoljen tudi najboljši Slovenec na dirki, 24-letni Jaka Primožič iz Bitenj, nekdanji član kranjskega kluba, ki je dirko končal na šestem mestu. Zadnji dve

Jaka Primožič je bil na nedeljski dirki najbolje uvrščen Slovenec, na odru pa se je veselil nagrade za zmagovalca letenih ciljev. / Foto: Gorazd Kavčič

sezoni član avstrijske ekipe Hrinkow Advanics je postal tudi zmagovalec letenih ciljev in je kot edini domači kolesar na zmagovalnem odru dobil še posebno glasen aplavz ter košaro domačih dobrot. »Na dirki v Kranju sem v članski kategoriji nastopil šestič, letošnja trasa dirke pa mi je še bolj všeč kot prejšnja. Je bolj tehnična, klanec je bolj zahteven. Žal sem med dirko porabil preveč energije, ko sem pokrival bege. Imeli smo kolesarje v pobegu in ves čas sem varoval, da jih niso ujele. S tem sem porabil preveč energije, ki bi jo potreboval v zadnjih stotih metrih, ko so me grabili krči,« je v cilju povedal Jaka Primožič, za katerim je naporna tekmovalna sezona, zato je imel prejšnji

teden malce počitka. »Sedaj me v petek čaka nastop na avstrijskem pokalu, kjer sem trenutno vodilni in bom branil prvo mesto. Nato grem na svetovno prvenstvo na Češko,« je o bližnjih načrtih povedal Jaka Primožič.

Čestitke za opravljeno delo so v nedeljo po prireditvi prejeli tudi organizatorji, med njimi direktor KK Kranj Matjaž Zevnik. »S prireditvijo moram biti zadovoljen, saj je šlo kljub večerajšnjemu dežju vse po načrtih. Prenovljena trasa je bila precej težja od tiste iz prejšnjih let. Žal razen Jaka Primožiča, ki je bil v prvi skupini, ni bilo nikogar, ki bi lahko konkuriral močnim Italijanom,« je po nedeljski dirki povedal Matjaž Zevnik.

Jan Polanc je pred sobotno nočno tekmo simbolično odpeljal svoj zadnji krog na dirkah. / Foto: Gorazd Kavčič

Maribor močnejši od Radomelj

Minuli konec tedna se je začelo 33. slovensko nogometno prvenstvo. V uvodnem krogu Prve lige Telemach so se nogometaši Kalcerja Radomlje – tako kot v prejšnji sezoni – pomerili z Mariborom, a jim presenečenja ni uspelo ponoviti.

DAMIJAN RIFL

Domžale – Lani so Radomljani v uvodnem krogu prvoligaškega tekmovanja v mariborskem Ljudskem vrtu s 3 : 0 premagali Maribor, v nedeljo pa so v domačem športnem parku ob Kamniški Bistrici, kjer igrajo domače tekme, ostali brez točk. Mladi vratar Luka Baš je bil dvakrat premagan že v prvem polčasu. Za Štajerce je obkral zadel nekdanji nogometaš Domžal Arnel Jakupović. Avstrijec bošnjaških korenin je glasno skupinico Viol še enkrat razveselil slabe pol ure pred zaključkom tekme. Po prekršku Tina Hrvoja nad Marinom Laušičem je namreč sodnik

David Šmajc v 62. minuti dosodil enajstmetrovko, ki jo je uspešno izvedel prav Jakupović. Končni izid (4 : 0 za goste) je dve minuti pred koncem postavil še en nekdanji član Domžal v vijoličastem dresu Jan Repas, ki je v igro vstopil pet minut po tretjem zadetku Mariborčanov. »Lanski neuspešen uvod proti Radomljanom je nekako zaznamoval celotno sezono. Upam, da jo bo letošnji – zelo uspešen – prav tako. Ujeli smo ritem in ne preostane nam drugega, kot da tako, kljub napornemu urniku, tudi nadaljujemo,« je bil po tekmi zadovoljen strelec četrtega gola, ki tako kot obrambni igralec »vijolic« Nemanja Mitrovič prihaja z Rodice

Maribor (v belih dresih) je bil tokrat premočan za Radomljane. / Foto: Tina Dokl

pri Domžalah. »Tekma na domačem stadionu je zame vedno nekaj posebnega, pa naj bo to proti Domžalam ali Radomljam, saj sem tu domačin. Na tribinah je bilo kar nekaj mojih kolegov,« je ob prikrižanju Mitroviča pred odhodom v Maribor še dodal izkušeni vezist Jan Repas.

Že dan pred Radomljani so s prvim krogom opravili Domžalčani, ki so na gostovanju pri Muri z zmago s 3 : 2 vknjižili prve tri točke. Kalcer Radomlje v drugem krogu gostuje v Kopru, Domžalčani pa bodo doma igrali proti ljubljanskemu Bravu. Prvi občinski prvoligaški derbi Radomlje – Domžale bo v tej sezoni na sporedu v 8. krogu (16. septembra).

V odbojki na mivki znani prvaki

Kranj – V Mežici je konec tedna prvič potekalo državno prvenstvo v odbojki na mivki. Naslov državnih prvakinj sta ubranili Maja Marolt in Živa Javornik, pri moških je drugi zaporedni naslov osvojil Klemen Šen, Danijel Pokeršnik pa se je veselil devetega naslova. Konec tedna odbojkarji prihajajo v Kranj na mednarodni turnir serije MEVZA Championship Tour.

V Kranj prihajajo turški nogometaši

Kranj – Konec tedna se začela nova sezona tudi za nogometne drugoligaše. Ekipa Triglava bo v prvem krogu v soboto gostovala pri Taboru Sežana, že jutri, v sredo, pa jo čaka nova zanimiva pripravljalna tekma na igrišču v Kranju. Varovanci Mikija Kondića se bodo pomerili s slovitim Trabzonsporjem. Tekma s turškimi prvaki se bo začela ob 11. uri.

PLANINSKI IZLET: PRŠIVEC (1761 M N. M.)

Gora, ki požira vodo

Vrh, ki ponudi enega najlepših razgledov na Bohinjsko jezero. Krožna tura, ki nas bo pri sestopu popeljala tudi mimo znamenitega brezna. Gora, ki požira vodo; vodo, ki luč sveta ponovno ugleda ob izbruhu Govica.

JELENA JUSTIN

Pršivec nad Bohinjskim jezerom je čudovit razglednik. Kdaj ga je najlepše obiskati? Pravzaprav v vseh letnih časih. Čudovit je pomladi, ko je visokogorje še globoko pod snegom, poleti je balzam za dušo in srce, jeseni nas navdušijo rumeni macesni, pozimi pa ga lahko obiščemo s krpljami, le da je ta tura v zimskih razmerah precej dolga, naporna in ponekod tudi zahtevna. Zapeljemo se v Bohinj in v Stari Fužini zavijemo ostro levo proti planini Blato. Ko dosežemo cestno zapornico, vzamemo listek, ki nas ob vrnitvi »olajša« za 20 evrov. Sledi nekaj kilometrov vzdrževane, asfaltirane

ceste, ki pelje proti Vogarju. Na parkirišču pred Vogarjem parkiramo.

S parkirišča se malce spustimo proti Vogarju, ko nas smerokaz mimo ličnega vikenda »Pr' Krničarjo« usmeri desno. Markacijam sledimo proti zahodu. Pot se zmerno, le ponekod strmeje vzpenja. Nekaj je tudi kolozoza, ki je verjetno posledica dela v gozdu, saj je lubadar naredil svoje. Višje se pot spremeni v strmo stezo, ki nas vodi skozi smrekov gozd. Sledenje markacijam mora biti pazljivo, saj na Pršivcu ni ravno priporočljivo, da se izgubimo in zaidemo. Kraški svet je namreč skrivnosten, poln brezen in razpok. Pot je strma in z vsakim višinskim metrom

le pridobiva strmino. Dosežemo rob grebena, kjer na levi zazija globoka ozka razpoka. Zdrs tukaj bi bil usoden. Malce višje dosežemo blaten in s koreninami dreves prepleten skok, ki je po dežju in v mokrem nevaren za zdrs. Pristopimo na vršno sleme, a pravi vrh bomo zagledali še daleč pred seboj. A to je le optična prevara, saj ni tako oddaljen, kot je videti. Tudi po slemenu pot poteka po travi in po skalah, ponekod precej strmo.

Na vrhu nas bosta pričakala vpisna knjiga in čudovit razgled. Pršivec si iz oči v oči gleda z Rjavo skalo, kamor pripelje vzpenjača na Vogel. Bohinjsko-Tolminske gore se nam pred očmi razgrnejo kot ogrlica in vsaka gora

Pogled s Pršivca na greben Bohinjsko-Tolminskih gora / Foto: Jelena Justin

je biser, ki sestavlja to naravno pregrado med Gorenjsko in Primorsko. Pršivec je preddverje, vhod v Julijske Alpe, ki mu na severu dihajo za ovratnik Debeli vrh, Ogradi, Stogi, za njimi triglavsko kraljestvo, zahodno veriga Tičaric in Zelnaric, Veliko Špičje, Krnska skupina itd. Proti dolini se odpre pogled na Bohinjsko jezero, ki je na vzhodnem delu vide-ti kot srce.

Za sestop predlagam, da se spustimo do planine Viševnik. Vmes gremo mimo Majske jame, brezna, ki je raziskano do globine 592 metrov. Na Planini Viševnik poiščemo smerokaz, ki pelje neposredno nazaj na Vogar. Čaka nas krajši vzpon, ki nas pripelje na prostrani gorski travnik, ki ga prečimo, na njegovi drugi strani pa nas čaka strm sestop nazaj do avtomobila. Hodimo pod

Gornjim Viševnikom (1723 m n. m.). Strm sestop, v mokrem nevaren za zdrs, nas pelje mimo Brezna pri gamsovi glavici, ki je globoko 817 metrov, voda pa je izoblikovala več kot šestkilometrski jamski poligon. V jamo so se jamarji prvič spustili leta 1969, leta 1972 pa je bila skupina raziskovalnih jamarjev v njej cel teden. Še vedno pa ostaja nepreplavan izredno nevaren sifon Babalu, ki bi razkril zadnje skrivnosti poti dežnih kapljic iznad Fužinskih planin v Bohinjsko jezero. Strm sestop nas čaka vse do parkirišča na koncu ceste, ki pelje na Vogar.

Pršivec je čudovit primer visokogorskega Krasa, saj razdrapan teren, poraščen z macesni in podrastjem, buri domišljijo ob pogledu na številne škraplje, prelome, vrtače in brezna.

Nadmorska višina: 1761 m
Višinska razlika: 550 m
Trajanje: 6 ur
Zahtevnost: ★★★★★

Bohinjsko jezero se na svoji vzhodni obali pokaže kot srce. / Foto: Jelena Justin

Planina Viševnik, za njo pa vrhova Vrtec in Stadorski orličji / Foto: Jelena Justin

Krog ob slovenski meji, 5. del

SLAVKO ZUPANC

Običajno prespimo v hotelih, večerjamo v hotelu ali v eni od gostiln oziroma restavracij v bližini hotela. V Podpreski, kjer smo prespali v počitniški hiši Ostrnica, ni gostilne ali restavracije. Zvečer nam je šofer Marijan, ki nas spremlja s kombijem, pripravil odlično pojedino na žaru. Tudi zajtrk smo si pripravili sami. Za etapo do Metlike je Milan pripravil tri različne poti. Po pogovoru z domačini smo izbrali različico skozi Medvedjek in Borovec pri Kočevski reki. Druga različica je bila skozi Čabar in po desnem bregu Kolpe po Hrvaški, tretja pa skozi Gotenico in Kočevsko Reko.

Dva kilometra do Drage in nato še nekaj kilometrov v smeri Medvedjeka smo imeli asfalt, kmalu pa nas je pričakala makadamska cesta skozi kočevske gozdove.

Že drugi dan smo kolesarili po deželi medvedov, na kar spominjajo tudi imena krajev (Medvedjek) in figura medveda v grbu Občine Loški Potok. Prvi vzpon do najvišje točke etape tistega dne – 1087 m n. m. – je bil dolg deset kilometrov. Nato se je pot prevesila po lepi makadamski cesti navzdol skozi

Medvedjek v kočevskih gozdovih / Foto: Slavko Zupanc

vasi Borovec pri Kočevski Reki ter Gornja in Dolnja Briga. Prečkali smo glavno cesto iz Kočevja proti Brodu na Kolpi in nadaljevali skozi Gorenji, Srednji in Dolenji Potok proti Dolenji Žagi ob reki Kolpi.

Ob Kolpi smo kolesarili tik ob meji do kraja Dol, kjer nas je čakal kombi z malico,

nekateri pa so si na bližnji ekološki kmetiji Konda privoščili še sladoled iz ovčjega mleka. V Prelesju smo se začeli vzpenjati po drugem 10-kilometerskem klancu tisti dan skozi Stari Trg. Sledil je spust v Dobliče in skozi Kanižarico do Črnomlja.

Nadaljevali smo po lokalni cesti po čudoviti Beli krajini, mimo koruznih in ajdovih polj proti naselju Griblje, ki je od Črnomlja oddaljeno devet kilometrov. V kampu Podzemelj ob Kolpi smo imeli krajši postanek, nato pa smo nadaljevali skozi naselje Podzemelj, ki leži pod razglednim hribom Kučar, ki je bil poseljen že v prazgodovinski dobi. V Podzemlju je srednjeveška cerkev sv. Martina, ki jo je opisal že Janez Vajkard Valvasor. V tistem času se je tudi kraj imenoval Sveti Martin.

Pot smo nadaljevali po asfaltni cesti skozi Grm

GLASOVA KOLESARJENJA

Letalo douglas DC-3 skytrain, C-47 dakota pri vasi Otok

/ Foto: Slavko Zupanc

pri Podzemlju. Med nase-ljema Grm in Primostek se na desni strani z glavne ceste vidi transportno letalo DC-3 iz obdobja druge svetovne vojne, ki so ga leta 1984 prepeljali na to lokacijo. Letalo je postavljeno v spomin na partizanska letališča v času NOB ter kot

spomin na zavezniško pomoč Angležev, Rusov in Američanov, katerih letala so pristajala na belokranjskem letališču Otok. Naš cilj tisti dan je bil v Metliki. Za večerjo smo naročili odojka, ki so ga pripeljali v hotel, kjer so poskrbeli za pogrinjek in pijačo.

Padlo osemdeset tisoč »kubikov« drevja

V neurju z močnim vetrom je v sredo na blejskem gozdnogospodarskem območju po prvi oceni gozdarjev padlo sedemdeset tisoč kubičnih metrov drevja, na kranjskem območju deset tisoč. Posledice vetroloma v bližini Podbrezjij si je v petek ogledala tudi ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj, Bled – Neurje, ki je v sredo prizadelo predvsem severni in severovzhodni del Slovenije, je povzročilo pravo razdejanje v gozdovih na blejskem gozdnogospodarskem območju. Kot je dejal Jernej Avsenek, v. d.

Jernej Avsenek / Foto: Gorazd Kavčič

vodje blejske območne enote zavoda za gozdove, je veter po grobi oceni podrl, polomil ali kako drugače poškodoval okoli sedemdeset tisoč kubičnih metrov drevja. Najhuje je v dolinah Radovne, Krma in Kot, kjer je veter podiral cele sestoje in je po prvi oceni podrl šestdeset tisoč kubičnih metrov drevja. Veliko poškodovanega drevja je tudi na Jelovici, v Bohinjju, še zlasti v Soteski, pa tudi na območju med Kropo in Podnartom. Ker so najbolj poškodovani gozdovi v lasti večjih zasebnih lastnikov, pričakujejo, da bo sanacija potekala hitreje, a kljub temu bo verjetno trajala vsaj

eno leto. V času sanacije bodo morali zaradi varnosti zapreti posamezna območja za obiskovalce, še zlasti zato, ker vsi ne spoštujejo opozoril in hodijo na prizadeta območja tudi iz radovednosti; s svojo prisotnostjo pa tudi ovirajo sanacijska dela. Večino gozdnih cest so za silo očistili, vendar je gibanje po njih še vedno nevarno.

Škoda večja od prve ocene

Natančnejši podatki o škodi po sredinem vetrolomu bodo znani v prihodnjih dneh, več pa je že znanega o posledicah vetra, ki je na Zgornjem Gorenjskem pustil 12. in 13. julija. Škoda je večja od prve ocene. Veter je takrat poškodoval približno 75 tisoč »kubikov« drevja, od tega največ v revirjih Podnart (20 tisoč), Martinček (15 tisoč), Rovtarica (15 tisoč), Radovljica (10 tisoč) in Ribčeva planina (5 tisoč); večji šopi poškodovanega drevja pa so tudi v Bohinjju in na Fužinskih planinah. Med poškodovanim drevjem je približno 70 odstotkov iglavcev, največ na Jelovici in na Fužinskih planinah.

Še dodatnih deset tisoč »kubikov«

Na kranjskem gozdnogospodarskem območju je veter v sredo po prvi oceni poškodoval še deset tisoč kubičnih metrov drevja, večinoma smreke. Kot je povedal Martin Umek, vodja kranjske območne enote zavoda

Ministrica Irena Šinko s predstavniki zavoda za gozdove na ogledu škode v gozdu na območju Gobovcev v bližini sotočja Tržiške Bistrice in Save. Na razdejanje kaže tudi fotografija, posneta iz zraka. / Foto: Gorazd Kavčič

za gozdove, je tokrat povzročil škodo na celotnem območju, tudi v Poljanski dolini, ki je prejšnji vetrolomni prizadel, tako da zdaj ko-

drevja, ki ga je veter poškodoval v četrtkovem neurju. »Ker je poškodovano drevje razpršeno po celotnem območju, bo sanacija še tež-

les zaradi zasičenosti trga in upadanja povpraševanja po njem tudi težko prodati.

Bijejo tudi bitko z lubadarjem

Na kranjskem gozdnogospodarskem območju bijejo tudi težko bitko z lubadarjem. Gradacija se je začela po lanski suši in ekstremnih temperaturah julija in avgusta, nadaljuje se tudi letos. V zavodu za gozdove so lani do 1. julija označili za posek 5362 kubičnih metrov lubadark, letos do 20. julija 59.386 »kubikov«. Stanje je najhuje v gozdovih na prodnatih tleh na Kranjskem in Sorškem polju, še zlasti v revirju Šenčur, kjer so doslej lastnikom izdali 875 odločb

za posek in spravilo 14.853 »kubikov« lubadark. Podobno stanje je tudi v ostalih ravninskih revirjih – Velesovo, Bitnje in Vojvodin Boršt, tudi v višjih predelih pa je lubadarja več kot v normalnih letih.

Odkupne cene lesa se že znižujejo

V kranjskem zavodu za gozdove opozarjajo, da v vetrolomu poškodovano drevje predstavlja dodatno lesno bazo za zaleganje podlubnikov. Pojavljajo se tudi drugi problemi: lastniki gozdov so zaradi ponavljanja ujm že naveličani sanacijskih del, odkupne cene hlodovine padajo, podaljšuje se čas za odvoz lesa in mletje sečnih ostankov, gozdarji javne gozdarske službe so zaradi izrednih razmer vse bolj obremenjeni ...

Po vetrolomu prioriteta – varnost

Kot je povedal Gregor Danev, direktor Zavoda za gozdove Slovenije, je veter po prvi oceni v zadnjih dveh tednih poškodoval v Sloveniji več kot 450 tisoč kubičnih metrov drevja. Pri sanaciji so postavili prioritete, prva je zagotavljanje varnosti izvajalcev del. Pri poseku in spravilu bodo dali prednost smreki, da bi tako preprečili večjo namnožitev podlubnikov in s tem dodatno gospodarsko škodo, in odstranjevanju drevja iz vodotokov, ki ob večji količini padavin lahko zajezi vode.

Ukrepi proti kugi

Slovenija je določila območje z visokim tveganjem za vnos afriške prašičje kuge (APK) in ukrepe na tem območju.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Državno središče za nadzor bolezni je zaradi približevanja afriške prašičje kuge (APK) Sloveniji na predlog skupine strokovnjakov določilo 414 kvadratnih kilometrov veliko območje z visokim tveganjem ob hrvaški meji in ukrepe, ki veljajo na tem območju. Tvegano območje zajema lovišča osmih lovskih družin in del lovišča s posebnim namenom, na tem območju pa bodo aktivno iskali poginule divje prašiče, povečali vzorčenje in preiskave na APK pri domačih in divjih prašičih ter poostriili nadzor nad

izvajanjem biovarnostnih in drugih ukrepov. Na četrtkovi seji se je z informacijo o stanju in izvajanju ukrepov seznanila tudi vlada.

V Sloveniji doslej še niso zabeležili primera APK, a so se odločili za ukrepanje, ker je Hrvaška do sredine prejšnjega tedna potrdila že 112 primerov bolezni pri domačih in tri pri divjih prašičih, od tega enega v občini Rakovica, ki je od Slovenije oddaljena le petdeset kilometrov. Kuga je prisotna tudi v Italiji in na Madžarskem.

APK je virusna bolezen, ki ni nevarna za ljudi, lahko pa povzroči veliko gospodarsko škodo.

Strniščni dosevki Agrosaat

Za povečanje rodovitnosti tal, pridelavo krme in varovanje okolja

MNOGOCVETNA LJULJKA Hunter Najboljši pridelek in kakovost za govedo	AVTOHTONE SLOVENSKE SORTE Inkarnatka Inkara Krmna ogrščica Starška Ljuljke KIS Draga, KIS Laška	NEPREZIMNA MEŠANICA Agrosaat 11 VITA Nova neprezimna mešanica za živa njivska tla Agrosaat 12 VITA Meliiorativna mešanica za zelo težka tla	MEŠANICE Z MNOGOCVETNO LJULJKO Agrosaat 4 Agrosaat 6 Agrosaat 4 PLUS Energija in surove beljakovine za govedorejce	PREZIMNI IN NEPREZIMNI DOSEVKI Inkarnatka, krmna ogrščica, bela gorjušica, oljna redkev, meliorativna redkev, facelija, abesinska gizotija, aleksandrijska detelja, ...
---	---	--	--	---

RWA RWA Slovenija d. o. o. **Več informacij** o ponudbi nadete v dobro založenih trgovinah s semeni, na naši spletni strani www.agrosaat.si ter pri svetovalni službi Agrosaat.

Agrosaat

V gorah tudi vedno več obolenj

Ekipa Helikopterske nujne medicinske pomoči Brnik in dežurna ekipa Gorske reševalne službe Brnik vse večkrat posreduje zaradi bolezenskih stanj in poslabšanj osnovnih bolezni.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Za ekipo Helikopterske nujne medicinske pomoči (HNMP) Brnik in dežurno ekipo Gorske reševalne službe (GRS) Brnik je letošnja poletna sezona zelo zahtevna. »Vedno več je posredovanj zaradi bolezenskih stanj, v zadnjih prime-

predvideti morebitna akutna poslabšanja osnovnih bolezni,« dodajajo.

Kot poudarjajo, vsak težko oboleli ali poškodovani pacient pomeni dodatno obremenitev bolnišnic, predvsem Splošne bolnišnice Jesenice in Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. Urgence pa ekipe v HNMP

Enota HNMP Brnik je del javne zdravstvene mreže oziroma sistema nujne medicinske pomoči, organiziranega pri Zdravstvenem domu Kranj. / Foto: Tina Dokl

rih zaradi obolenja srca,« pojasnjujejo v Osnovnem zdravstvu Gorenjske (OZG). Enota HNMP Brnik je namreč del sistema nujne medicinske pomoči, ki je organizirana pri OZG oziroma Zdravstvenem domu Kranj.

V enoti HNMP Brnik pozivajo k previdnosti, opremljenosti, ustreznim pripravam in odgovornosti v gorah. »Ljudje naj pri vseh športnih aktivnostih pazijo na svojo varnost in svojo fizično pripravljenost,« so pozvali v OZG. Ob tem priporočajo tudi izogibanje prevelikim naporom v vročih poletnih dneh. »Treba je poznati svoje kronične bolezni in

opravljajo vsak dan. »Helikopter je samo drug način prevoza do tistih, ki potrebujejo pomoč, je t. i. leteči rešilec,« so dejali. Pacientu v predbolnišničnem okolju zagotavljajo optimalno oskrbo z opremo in usposobljenim kadrom. Pri tem je pomembno tudi usklajeno sodelovanje intervencijskih služb na terenu, po uspešni oskrbi poškodovanca pa sodelovanje s hospitalno ekipo. »Z vrhunsko usposobljenimi ekipami, ki med seboj sodelujejo, lahko poškodovancem nudimo preživetje ali boljši klinični izhod, kot bi ga imeli sicer,« so še navedli v OZG.

Močno pijan voznik trčil v tri vozila

Mlino – Blejski policisti so minuli četrtek obravnavali prometno nesrečo, ki jo je po pred hotelom Mlino na Bledu povzročil močno vinjeni voznik, ki je imel v urinu kar 3,25 g/kg, v krvi pa 1,85 g/kg alkohola. Kot so sporočili iz policije, voznik zaradi spolzkega in mokrega vozišča ni obvladoval svojega vozila, zato je trčil v tri osebne avtomobile, ki so zaradi gostega prometa stali v koloni na nasprotnem smernem vozišču. Nastala je večja gmotna škoda, štiri osebe pa so se lažje poškodovale. Policisti so povzročitelja pridržali, zoper njega pa vodijo predkazenski postopek zaradi suma povzročitve kaznivega dejanja nevarne vožnje.

Poostren nadzor na avtocesti

Kranj – Gorenjski prometni policisti in policisti specializirane enote za nadzor prometa so minuli četrtek izvedli poostren nadzor na gorenjski avtocesti. V nadzoru so uporabili tudi specialno vozilo za ugotavljanje kršitev. Ustavili so štirinajst tovornih vozil, en avtobus in devet osebnih avtomobilov. Policisti so ugotovili deset kršitev cestnoprometnih predpisov, opravili so tudi 22 preizkusov alkoholiziranosti, vsi pa so bili negativni.

Tujci za alarme ne izvedo

S podpredsednikom Gorske reševalne zveze Slovenije Klemenom Belharjem smo se pogovarjali o gorskih nesrečah, ki so posledica neviht v gorah, o tujih planincih in njihovem obveščanju ...

SIMON ŠUBIC

Kako naporno je letošnje poletje za gorske reševalce?

Število nesreč se je s turistično sezono resda dvignilo in je s tega vidika kar naporno, a tega smo navajeni in sama reševanja nam niti niso preveč v breme. Kar je mogoče kdaj še najbolj naporno, je opazovati nesreče, ki se res ne bi smele zgoditi.

Ali s tem mislite na nesreče, do katerih prihaja, ker planince v gorah ujame nevihta? Komu se to pogosteje dogaja – tujim ali slovenskim planincem?

Če odštejemo zadnji primer, ki niti ni bil nesreča, torej prenočevanje slepih in slabovidnih planincev v Krmi zaradi vetroloma, se zagotovo te nesreče pogosteje dogajajo tujcem. Temu se niti ne čudim, ker v Sloveniji nimamo sistema, ki bi alarmiral vse ljudi na določenem območju. Tujci ne vedo za alarme in opozorila, ki so izdana za javnost, in mislijo, da bo vreme precej lepše, kot v resnici je.

Kako bi lahko na hitro oziroma vsaj začasno rešili ta problem? Morda s spodbujanjem ponudnikov turističnih nastanitev, da o slabih vremenskih napovedih opozarjajo svoje goste?

Turistične ponudnike smo že večkrat pozvali, naj poskušajo svoje goste o tem obveščati. Hkrati bi lahko turistični ponudniki in turistični informacijski centri, ki imajo največ stikov s turisti, te tudi ozaveščali, kaj v Sloveniji pomeni iti v gore. Sploh tisti iz oddaljenih držav o tem nimajo pravih predstav. Nekdo jim bi moral to pojasniti. Kar nekaj nesreč je, ki niso povezane samo z ujmami in vremenom, ampak z nepripravljenostjo turistov, da gredo v gore.

Ciljate tu na fizično nepripravljenost ali na kaj drugega, na primer na slabo opremljenost?

Ne mislim toliko na fizično pripravo, o tem je težko soditi, zagotovo pa gre velikokrat za pomanjkljivo opremo, še večkrat pa se dogaja, da tujci sploh ne vedo, kako se gorske ture lotiti. Kako tura poteka, koliko časa bodo potrebovali, koliko hrane in pijače imeti s seboj ... Kako je videti tura v gorah, je nam, Slovencem, precej vsakdanje in se tega večinoma zavedamo, marsikateri tujec pa se ne. Podobno, kot se Slovenci ne zavedamo, kako

Klemen Belhar, podpredsednik GRZS / Foto: GRZS

opraviti štiridesetkilometrski pohod skozi težko prehodno džunglo.

Se še dogaja, da se turisti odpravljajo v visokogorje v opankah?

Z modo se je to zdaj spremenilo in so opanke zamenjale modne športne copate. Tega je kar precej, kar velja za ljudi, ki na splošno ne vedo, kaj pomeni iti v gore. Če smo pošteni, imamo na drugi strani tudi vse več dobro opremljenih planincev, ki vedo, kako se gora lotevati.

Poletje, ko imate največ intervencij, tudi gorski reševalci izkoristite za dopuste. Kako ta čas zagotavljate ustrezno število reševalcev?

Za zdaj s tem nimamo resne težave, bi pa v prihodnosti do tega lahko prišlo zaradi naraščanja števila nesreč. Nekje je meja, ki jo še zmoremo. Smo prostovoljna organizacija in potrebujemo veliko število prostovoljcev, da vedno zagotovimo dovolj ljudi za intervencije. Za nekatere je morda to število reševalcev preveliko, a je tako ravno zato, ker imamo tudi reševalci svoja življenja in dopuste, še vedno pa nas mora biti dovolj.

Rešujete tudi v slabih vremenskih pogojih – ali pri tem prihaja tudi do poškodb gorskih reševalcev?

Imamo seveda tudi precej zahtevne intervencije, in ko sprašujete o poškodbah reševalcev, se na srečo za zdaj še ni zgodila nobena omemba vredna. Vedeti pa je treba, da bi bilo reševanje med nevihtami objektivno zelo nevarno, lahko celo preveč nevarno, enako ob vetrolomu, kar zahteva bolj previden

te ture glede na aktualna vremenska dogajanja in napovedi napaka?

O tem mi je težko soditi, glede na to, da so že bili v avtobusu in so se že peljali iz Krme. Lahko bi torej prej govorili o prometnem zapletu kot pa o gorski nesreči. Po mojem vedenju je sam pohod potekal brez večjih posebnosti.

Ta dogodek je izstopal predvsem po številu planincev. Ali bi lahko posebej omenili kakšno gorsko nesrečo iz zadnjih dni, ki je izstopala zaradi nesmiselnosti?

Na Kriški gori smo reševali belgijskega skavta z zlomljeno stegenico. Hodil je v skupini skavtov, torej mladih ljudi in otrok, ki so med nevihto bežali z gore. Vremenska napoved, ki so jo oni videli, jim je kazala možnost rahlega dežja. Iz tega vidika so si izbrali primerno turo. Žal pa je ta čas agencija za okolje izdala rdeče vremensko opozorilo, ki ga oni kot tujci niso videli, niso prišli do te informacije. Po eni strani bi jih torej lahko obsojali, po drugi strani pa nikakor niso vedeli, kakšno vreme se je pripravljalo. Žal pri nas nimamo nekaterih verodostojnih vremenskih napovedi vsaj v angleščini. In kot berem, Slovenija za-

pristop. To pomeni, da porabimo več časa za prihod do ponesrečenca, težji so transporti ...

Omenili ste podrtje drevje in druge poškodbe planinskih poti zaradi ujme. Kako naj ta čas ravnajo tisti, ki se odpravljajo v gore?

Ta moč narave, neviht, ki smo jim zdaj priča, nas verjetno vse preseneča. Včasih se je dalo nevihto ali ploho v gorah lepo prevedriti, zdaj

»Žal pri nas nimamo nekaterih verodostojnih vremenskih napovedi vsaj v angleščini. In kot berem, Slovenija zamuja s sistemom za alarmiranje, ki bi ga po evropski zakonodaji že morala vzpostaviti. Ta sistem pomeni alarmiranje vseh telefonov na nekem območju s poslanimi SMS-sporočili.«

pa je to kar naenkrat postalo bolj nevarno. Zato je še bolj pomembno, da upoštevamo opozorila in smo bolj previdni.

Nenehno opozarjate, da se je treba poleti v gore odpraviti čim bolj zgodaj in se še pravočasno vrniti v dolino ali poiskati varno zavetje. Kdaj se torej moramo začeti vračati v dolino?

Povsem klasičen odgovor je, da če smo ob enih popoldne doma, smo dokaj na varnem. Res da se vreme spreminja in da je zato še bolj nepredvidljivo, ampak če malo opazujemo, se mi zdi, da je ta ura kar prava.

Omenili ste že slepe in slabovidne planince, ki so bili v organizaciji Planinske zveze Slovenije na dvodnevni izletu na Triglavu in so morali v četrtek zaradi silovitega vetroloma prenočiti v koči v Krmi. Je bila izvedba

muja s sistemom za alarmiranje, ki bi ga po evropski zakonodaji že morala vzpostaviti. Ta sistem pomeni alarmiranje vseh telefonov na nekem območju s poslanimi SMS-sporočili. Če bi bilo to vzpostavljeno in bi belgijski skavti prejeli sporočilo o rdečem alarmu v angleščini, se na to turo zagotovo ne bi odpravili. Ti primeri nas učijo, da mora država Slovenija čim prej vzpostaviti tak sistem alarmiranja.

Za konec: Na kaj vse je treba misliti, ko se poleti odpravimo v visokogorje?

Na vse, na kar v GRZS po navadi opozarjamo: prava oprema, pravi cilji za svojo telesno pripravljenost, izogibanje vročini in še posebej biti pozoren na vreme ter pravočasno iti v hribe in se z njih pravočasno vrniti. Znamenje, da se pripravljata nevihta, naj bo znamenje, da se je treba obrniti v dolino.

razpredrilo

GG

KINO POD ALPAMI IN OKUSI PRLEKIJE

V Kranju se je nedavno oglasila prikolica z ulično prehrano, v kateri sodobne prleške okuse kreira Aleš Žganjar. Deluje pod imenom Iskreno gostinstvo. Sodobna prleška kulinarika, ki se je v Kranju ustavila prvič, bi verjetno doživela precej boljši sprejem, če ne bi bilo vreme tako nepredvidljivo. Vrnila se je tudi Karavana okusov.

Alenka Brun

Prleški grizljaji so pravzaprav pospremili prvi film iz serije poletnih predvajanj, ki so v kranjskem parku La Ciotat do konca avgusta načrtovana ob sredah ob 21. uri pod naslovom Kino pod Alpami. Projekcije organizira stari novi kino v Kranju, ki se ga večina spominja še iz časov, ko se je imenoval kino Center. Skušajo mu vrniti prvotni blišč in nekdanji sloves ter ga oživiti tudi na ta način (pod imenom MojKino Kranj), da so pripravili zanimiv program letnega kina z brezplačnimi projekcijami.

MojKino

Izbor filmov je pester, vse od slovenske klasike in starejših filmov do animiranih filmov za najmlajše ter najboljših komercialnih in s strani filmske stroke nagrajenih filmov preteklega leta. Začeli so 19. julija s priljubljenim filmom Vesna, nadaljujejo jutri, 26. julija, s filmom Postali bomo prvaki sveta, 2. avgusta prihaja na veliko platno parka La Ciotat Gru s svojimi prepoznavnimi Minioni – Minioni: Grujev vzpon; 9. avgusta bodo predvajali film 2017, 16. avgusta Vse povsod naenkrat, 23. avgusta Obuti maček: Zadnja želja in 30. avgusta

Aleš Žganjar in pomočnica Živa Puklavc / Foto: Alenka Brun

Top Gun: Maverick. V primeru slabega vremena se projekcija filma seli v dvorano.

Prleški okusi

Žganjarja smo povprašali, od kod prihaja in kaj je tisto, kar definira njegovo ponudbo prave ter sodobne prleške kulinarike. Nekoč študent slovenskega jezika in književnosti ponosno pove, da je z Vitana. Študija žal ni dokončal, se je pa našel v ulični kulinariki. Izvemo, da je tovrstna kulinarika ena redkih stvari, ki ga resnično veselijo. Z njo se ukvarja že četrto leto, prikolico ima pa od lani. Poleg govejega

hamburgerja, piščančjega sendviča, »steak« sendviča, t. i. nastrganega pujsa, vegi »wrapa« ali veganskega zavitka ter seveda krompirčka je tisto, kar pripoveduje prleško zgodbo, zagotovo na dev, ki ga uporablja kot na primer prilogo v hamburgerjih. »Pacani murki« mu pravijo oni, ko pa nam poskuša opisati nadev, humorno pojasni, da bi lahko rekli, da gre za kumarice z drozmi. Poudari, da ima sicer poletno in zimsko različico ponudbe, poudarek je seveda na lokalnih, domačih sestavinah. Precej dela tudi z bučnim oljem. Kot zanimivost omeni še svojo posebno

»pogruntavščino«, falafel iz prleških gob in čičerike.

Od kod mu znanje, smo še radovedni. Potoval je, pove. Kakšnih deset let ga je »nabiral« v tujini in tudi doma. Je pa res, da se s prikolico na Gorenjskem ni prav velikokrat ustavil. V preteklosti je že obiskal Škofjo Loko, verjetno pa se bo v Kranj še vrnil, čeprav je morda tokrat malo izgubil voljo, saj mu je že prvič zagodlo vreme in obisk ni bil ravno najboljši.

Karavana je nazaj

Se pa v mesto konec tedna vrača Karavana okusov, prvi slovenski t. i. food truck festival. S pisanimi tovornjački in prikolicami, polnimi dobrot, se bo ponovno ustavila v središču mesta, v ponudbi pa bo vse od piva, vafjev, španskih in ameriških uličnih specialitet, kulturnih hamburgerjev, tajskih okusov do vina, privoščili si boste lahko celo brizganec. V soboto dopoldan bo prisotna še Mini Planica s pravo skalnico na kolesih, ki bo skrbelo za dogajanje med najmlajšimi obiskovalci. Karavana v Kranj sicer prihaja že v dopoldanskih urah v petek, 28. julija. In kdo ve, mogoče enkrat v prihodnosti v eni od naslednjih edicij popotovanj omenjene karavane med prikolicami uzremo tudi Iskreno gostinstvo, premični gostinski obrat sodobne prleške ulične kulinarike.

BARBIMANIJA

Že tako priljubljena rožnata barva je postala še bolj popularna.

Alenka Brun

Film Barbie, ki je končno prišel tudi v slovenske kinematografe, je povsod po svetu povzročil pravo »barbimanijo«. Režirala ga je Greta Gerwig po scenariju, ki ga je napisala skupaj z nominirancem za oskarja Noahom Baumbachom, temelji pa na liku Barbie podjetja Mattel. Sodelovanje režiserke z glavnima igralcema – Margot Robbie v vlogi Barbie in Ryanom Goslingom v vlogi Kena – se je izkazalo za zmagovito kombinacijo. Vsa ugibanja o filmu so se uresničila in ljudje z velikim zanimanjem drvi v kinematografe, da si ogledajo po mnenju marsikoga najbolj smešen film letošnjega poletja. Tako je najbolj priljubljena lutka na svetu, ki so jo prvič predstavili v New Yorku marca 1959, končno dobila svoj film.

Tudi obiskovalce slovenskih Cineplexov je zajela evforija, povezana z Barbie. Obiskovalke ljubljanskega

Špela Grošelj

/ Foto: arhiv Cineplexa (Mediaspeed)

dogodka Ladies night so se razveselile tudi foto kotička z rožnatimi baloni in rožnato vespo. V rožnato obarvane fotografije so nemudoma napolnile socialna omrežja, med prvimi pa so si film ogledali tudi znani obrazi domačih resničnostnih šovov Indira Ekić in Matic Kolenc ter Katarina Benček in Mark Pavlovič. Na rožnati preprogi v ljubljanskem Cineplexu pa sta med drugimi prisotnimi vplivnicami, tiktokerkami, televizijkami in radijkami v rožnatih odtentkih blesteli tudi pevki Alya in Špela Grošelj.

Indira Ekić v družbi Matica Kolenca / Foto: arhiv Cineplexa (Mediaspeed)

Mladoporočenci

Dne 15. julija 2023 sta se v Mostah v občini Žirovnica poročila Petra Lipnik in Jordi Guerra Llimos, 19. julija 2023 pa na Jesenicah Irena Šuštar in Dušan Šmid.

Novorojenčki

V kranjski porodnišnici so imeli minuli teden 29 porodov, rodilo se je 19 dečkov in 10 deklic. Najlažji je bil deček z 2744 grammi, najtežji pa prav tako deček, tehtal je 4386 gramov. Na Jesenicah se je minuli teden rodilo 14 novorojenčkov, od tega 7 dečkov in 7 deklic. Najtežja in najlažja sta bili deklici – prvi je tehtnica pokazala 4070, drugi pa 2050 gramov.

Otroška nogometna šola v Žireh

Nogometni klub Žiri bo v avgustu na nogometnem stadionu Polje v Žireh 19. leto pripravil otroško nogometno šolo. Nogometna šola bo potekala od ponedeljka, 21. avgusta, do petka, 25. avgusta, od 9. do 12. ure. Prijavijo se lahko deklice in dečki od šestega do enajstega leta starosti. Kot poudarjajo organizatorji, je nogometna šola primerna za vse, tako za tiste z nogometnimi izkušnjami kot tudi za začetnike. Prijave sprejemajo do 6. avgusta oziroma do zapolnitve mest.

PESMI MLADIH

Pozdravi

Pošiljam ti pozdrave preko širne planjave, preko sedem gora in mnogih steza.

Bodi zdrav in srečen, bogaboječ in predan.

Pošiljam ti pozdrave vse do tja, kjer se vse konča in znova začne. Vse vedno znova.

Ostani to, kar si, ne spreminjaj se zaradi drugih, nikoli.

Glorija

Pozdravov smo vedno veseli, še najbolj takrat, ko vemo, da so topli in iskreni. Jaz pa vam pošiljam lepe in tople pozdrave z morja. **Meta**

Pesmi pošljite na elektronski naslov pesmi.mladih@gmail.com ali pisno na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

www.gorenjskiglas.si

NEVARNA LIČILA

Primerjalno ocenjevanje ličil za otroke je pokazalo, da so prav vsi testirani izdelki vsebovali kemikalije, ki jih v kozmetičnih izdelkih za otroke ne bi smelo biti, zato otroška ličila niso primerna igrača.

Mateja Rant

Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS) je pred časom predstavila rezultate primerjalnega ocenjevanja setov otroških ličil, ki so ga opravili ocenjevalci Mednarodnega inštituta za potrošniške raziskave (Mipor). Raziskavo je sofinanciralo ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Ocenjevalci so sete ličil za otroke kupili v drogerijah, trgovinah z igračami, trgovskih verigah in po spletu. »Če preskočimo dvom, ali otroci takšen izdelek sploh potrebujejo, bo zaradi kemikalij, ki so v teh ličilih, in zaradi praviloma potratne embalaže odločitev, da to ni ustrezna igrača, koristila tako otroku kot okolju,« so poudarili pri ZPS.

Ocenjevalci Miporja so pregledali seznam sestavin po mednarodni nomenklaturi kozmetičnih sestavin

Otroška ličila niso primerna igrača. Fotografija je simbolična. / Foto: Mateja Rant

(INCI), ki razkriva kemijsko sestavo ličil za otroke, ocenili informacije, ki so na voljo potrošnikom pred nakupom, in preverili, ali je izdelek v potratni embalaži, so razložili na ZPS. »Na podlagi pregleda seznama INCI na 11 ocenjenih izdelkih so ocenili, ali ličila vsebujejo neželene kemikalije. Prav nobeno ličilo nima formulacije, ki bi jo lahko ocenili kot 'otrokom prijazno'. Še

več, prav vsi izdelki vsebujejo kemikalije, za katere so prepričani, da jim ni mesta v kozmetičnih izdelkih za otroke.« Ob tem je Boštjan Okorn poudaril, da je prisotnost neželenih kemikalij v izdelkih za otroke po njihovem mnenju še posebno problematična, ker imajo otroci manjšo telesno težo in je zato obremenjenost z neželenimi kemikalijami še večja kot pri odraslih. »Poleg

tega je otroška koža občutljivejša in nekoliko tanjša – ob rojstvu približno za polovico – kot koža odraslega.« Zato na ZPS svetujejo: »Izberite raje drugo igračo. Dobre izbire ni.« Kot so poudarili, so namreč v ličilih za otroke mineralna olja, potencialni hormonski motilci, nevarna barvila, titanov dioksid, alergeni, parfumi ..., ki otroka po nepotrebnem izpostavijo koktajlu kemikalij.

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKO • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKO

V DEŽELI MARIACHIJEV, 4. DEL

Aleš Senožetnik

Med stvarmi, na katerih so Mehici najbolj ponosni, je njihova bogata in raznolika kulinarika, ki je našla svoje mesto tudi na Unescovem seznamu nesnovne kulturne dediščine. Kot nekoga, ki se je doslej z njo spoznaval zgolj v kakšni izmed t. i. mehiških restavracij, ki mehiški kuhinji delajo bolj sla-

bo reklamo, me je presenetilo, kako nenavadno paleto okusov lahko ponuja zgolj ena sama jed.

Poleg Oaxace za kulinarico prestolnico države velja tudi Puebla. Mesto, ki slovi po številnih izjemnih cerkvah in drugih kulturnih spomenikih, me je zaradi čistoče in urejenosti ulic še najbolj spominjalo na kakšno izmed evropskih prestolnic. V ta del Mehike smo prispeli ravno v času sezone mladih orehov, ki so menda edini primerni za

pripravo omake, ki tvori eno od bistvenih sestavin jedi, ki ji pravijo chile en nogada – posebne polnjene paprike, ki poleg mesa in orehove omake vsebuje tudi zrna granatnega jabolka in peteršilj. Zaradi zapletene priprave velja za praznično jed, ki jo tradicionalno postrežejo ob septembrskem dnevu neodvisnosti, saj vsebuje vse tri barve, ki jih najdemo na mehiški zastavi.

Med bolj znane in vsaj za naš okus tudi nenavadne jedi sodi tudi mole poblano.

Zapletena receptura na koncu pripelje do mesa, največkrat piščanca, oblitega z omako iz čokolade, čilijev in cele vrste začimb.

Številne jedi izvirajo iz časov staroselcev – in tako kot takrat je še danes temelj mehiške kuhinje koruza. Tortilje, ki jih pripravljajo iz nje, so spremljevalec vsake jedi, in nepogrešljiv del tacosov, morda najbolj emblematične mehiške jedi. V koruznih listih pa skuhamo in postrežemo tudi slovite tamale, ki so odlične za zajtrk. Iz obdobja

Po tlayudah so še posebno znani v Oaxaci. / Foto: Aleš Senožetnik

Aztekov menda izvira tudi tejate, osvežilna pijača na osnovi kakava in koruze, ki jo najdemo na vsakem koraku in še kako prija v vročih dneh.

Med alkoholnimi pijačami je najbolj znana tekila, v osrednji Mehiki pa prisegajo na mezcal. Če je tekila lahko narejena zgolj iz ene vrste agave, pa za mezcal lahko uporabijo katekokoli. Mehici radi pijejo tudi pivo, ob njih pa si privoščijo chapulines – kobilice, pražene in z najrazličnejšimi začimbami. Ideja, da bi jih poskusil, se verjetno marsikomu upira, a je

okus boljši, kot bi si morda mislili.

Čeprav je preizkušanje hrane eno najbolj zanimivih početij v Mehiki, pa se še posebno zaradi nekoliko nižjih higienskih standardov lahko srečamo tudi z Montezumovim maščevanjem, kot v tem delu sveta pravijo prebavnim motnjam turistov. Montezuma je bil namreč azteški poglavar, ki so ga ubili španski zavojevalci. Mene je doletelo na nočni vožnji proti Veracruzu, kjer so leta 1519 Španci prvič stopili na mehiška tla. Še sreča, da je bilo na avtobusu stranišče. (Se nadaljuje)

Mehiške tržnice so ena od najboljših izbir za preizkušanje jedi. / Foto: Aleš Senožetnik

Pražene kobilice so v Mehiki precej vsakdanji prigrizek. / Foto: Aleš Senožetnik

PRAZNOVANJA

POROČILA STA SE V ARBORETUMU

Mirjam Bernard bo čez slabih 14 dni dopolnila 38 let, v začetku julija pa je usodni da po šestih letih poznanstva dahnila svojemu Boštjanu. Poročila sta se v Arboretumu Volčji Potok. Bilo je čarobno in njun dan je bil kar prehitro mimo, nam je zaupala nevesta.

Alenka Brun

Sicer direktorico marketinga, odnosov z javnostmi in tisto, ki skrbi za grafično podobo znanega podjetja Ngen iz Žirovnice, Mirjam Bernard, veseli vse, kar je povezano z estetiko in oblikovanjem. Lahko bi torej rekli, da dela v življenju točno tisto, kar ima rada. Pred tem je bila uspešna tudi v lastni modni zgodbi oblikovanja oblačil, poskrbela pa je tudi za celotno podobo restavracije Manu, ki je na isti lokaciji kot omenjeno podjetje. Mirjam Bernard je sicer hči podjetnikov Romana in Zorke Bernard, ki se podpisujeta pod več uspešnih zgodb. Ima tudi enajstletno hčer in pravi, da si boljšega očima zanjo, kot je sedanji soprog Boštjan, ne bi mogla želeli. Proti čas, ki ji ga ob delu v omenjenem družinskem podjetju ne ostane prav veliko, najraje preživlja v družbi družine in prijateljev, ko potrebuje čas res samo zase, pa v roke prime čopič in nastane tudi kakšna slika na platnu.

V Ngenu je zaposlen tudi njen soprog, vodi oddelek Smart Trading. »Zadolžen je za regulacijo hranilnikov električne energije ter vsega, kar sodi zraven,« pojasni

Mirjam Bernard in njen Boštjan sta se julija poročila v Arboretumu Volčji Potok. Njena priča je bila mama Zorka Bernard, Boštjanova pa brat Rok. / Foto: arhiv mladoporočencev

V družbi očeta Romana Bernarda / Foto: arhiv mladoporočencev

Bernardova in nam še zaupa, da je v skupni poslovni zgodbi prisoten že od začetka in ravno ta ljubezen do posla ima veliko tudi pri njunem ujemanju v partnerskem odnosu. »Lepo je, ko si ustvariš zdravo in dobro celico, kar je zagotovo eden od temeljev za dober zakon,« je še iskrena Bernardova.

Kako pa je bil videti njun poročni dan? Poln izjemne, pozitivne energije, ki se je prenesla na vse prisotne, priče in svate. Da pa je dan prehitro minil, še ugotavlja Bernardova. Poroko si je najprej zamislila bolj enostavno, tudi na drugi lokaciji, a so se stvari vmes spremenile. Ni ji žal, zagotovo pa brez pomoči organizatorja porok ne bi šlo. »O podrobnostih sem odločala sama, veliko mi je pomagala mami, ponekod je sodeloval tudi Boštjan. Ampak saj veste, kako je z ženini in dekoracijo...« se nasmehne. Prizna, da je bil to kar velik projekt, pri katerem so ji izkušnje, ki jih je pridobila pri delu v domačem podjetju, dejansko prišle prav. Po udara tudi, da je najbolje, da pri organizaciji poroke najameš ljudi, ki jih poznaš oziroma oni poznajo tebe. Tako je recimo cvetje zaupala Tomažu Spaansu iz Radovljice. »On je točno vedel, kaj želim, in to sem tudi dobila – brez menjav in 'prob',« je odločna. Tudi z iskanjem poročne

Nevesta pravi, da je poročni dan kar prehitro minil ...

/ Foto: arhiv mladoporočencev

obleke je imela kar nekaj dela. Pravi, da je bila na trenutke kar rahlo razočarana nad ponudbo in odnosom nekaterih salonov doma in čez mejo. Ker pa je od lanskega oktobra do letošnjega poročnega dne načrtno precej slušala, je bil to na koncu za poročni salon še dodatni izziv. A v ljubljanskem salonu Flair so zadevo rešili in ji uredili tri konfekcijske številke manjšo obleko od že naročenega originala. »Tudi Boštjan se je odločil za obleko po naročilu, prstane sva pa kupila v tujini.« Mirjam Bernard pove še, da se je na svoj poročni dan dejansko

počutila kot princesa. Doda, da sta jo na poroki nedvomno najbolj ganila govora njenih staršev, ki sta mladoporočencema kot poročno darilo pravzaprav omogočila poroko, za kar sta jima izjemno hvaležna; prijateljem pa ravno tako, saj so poskrbeli za dekliščino in fantovščino ter ju popolnoma razbremenili dodatnih skrbi. Tudi medeni tedni pridejo na vrsto, nam še zaupa Bernardova, vendar verjetno šele januarja prihodnje leto. Za zdaj s soprogom razmišljata o bolj eksotičnih destinacijah, kot so Aruba ter Otoki Turks in Caicos.

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Božja mast«

Nisem v redu in ne vem, zakaj ne. Vem, da občasno živim v svojem svetu, ne morem pa več prenašati kritik od ljudi, ki jih imam najrajši. Bi šla. Ampak kam, nekemu v breme ali sama pač nekam, ne vem kam? Prosim za pomoč.

Draga moja, popolnoma vas razumem. Vlagali ste več kot trideset let in sedaj bi vse pustili in začeli na novo. Uporabite možgane in šele potem se odločite. Morate spremeniti svojo pot, vsekakor; ni pa treba, da pustite vso materialnost, ki jo boste potrebovali v prihodnosti. Življenje je samo eno in treba ga je živeti. Vedno ste dajali samo drugim, sedaj je čas, da poskrbite zase.

Postavite se pred ogledalo in si recite, da ste najlepši, najbolj čudoviti – in to je to. Vse ostalo, kritike, grde besede, so le zrcalo ljudi, ki vam to govorijo. Zakon ... ste podpisali, ampak ne tega, da ste nesrečni. Vse se lahko prekine, danes ali jutri, ne čakajte več. Vse zmorete. Potrpežljivost je božja mast, ampak ubogi tisti, ki se z njo mažejo. Toda vsak nekoč pride na vrsto. Lepo vas pozdravljam in srečno.

»Morje«

Draga Tanja, zelo me zanima in skrbi, kako bo v prihodnosti z mojim zakonom. Sama niti ne vem več, kaj si v resnici želim. Kako bo z denarjem? Najlepša hvala.

O ljudeh, rojenih v znamenju strelca, imajo nekateri kar dosti slabega povedati. Da ima strelca dva obraza, ne pomeni, da je lahko zelo dober in nasprotno zelo hudoben. Ampak da se lahko skoraj v istem hipu joka in smeji. Zato nikar vsega ne verjemite. Vi kot strelca ste zelo čustvena oseba in veliko preveč ste iskreni in odprti. Zato se vam rado dogaja, da ste vedno znova razočarani. Ni res, da se ne znate prilagajati, še preveč se. Temelji, ki ste jih gradili v zakonu, so bili vedno pošteni in trdni, zato takoj nehate iskati krivdo pri sebi. Za to, da nas ima nekdo rad, niso potrebne besede. Beseda se izreče in pozabi. Način, pristop ter samo obnašanje so pomembni. Gre za srčno kulturo, ki jo pridobimo samo v šoli življenja. In lepo vas prosim, nikar ne zamenjajte usmiljenja z ljubeznijo. Seveda, obeta se vam veliko

sprememb, a vse je odvisno samo od vas. Uspelo vam bo in resnično se boste počutili kot zmagovalec. Zaradi denarja vam ni treba skrbeti, saj se vam želja glede financ uresniči. Lep pozdrav.

»Družina«

Imam vnuke po hčerki. Ne morem ji pomagati, saj jih vzgaja po svoje. Kar rečem, je narobe. Vem, da ni prav, ampak kaj naj ... Hvala. Veste, nimam besed. Vse ste naredili, sedaj pa je čas, da se umaknete in da čas naredi svoje. V vsakem primeru boste krivi vi, ne glede na situacijo. So besede, so dejanja, ki govorijo svojo zgodbo. Ostanite takšni, kot ste, ker z vami ni nič narobe. Ne vmešavajte se v dogajanje, raje počakajte na rezultate. Potrebujete vas, za marsikaj, počakajte, naj vas sami poiščejo, ne ponujajte se vnaprej. Še vse bo tako, kot mora biti. Srečno.

LAŽJI SUDOKU

7	8	5	1				9	
9				6	7			4
		1	8			7		2
	1			2		4		5
	2		6		5		3	
3		6		7			8	
1		3			4	9		
2			9	3				1
	9				8	6	7	

Rešitev:

7	8	5	1				9	
9				6	7			4
		1	8			7		2
	1			2		4		5
	2		6		5		3	
3		6		7			8	
1		3			4	9		
2			9	3				1
	9				8	6	7	

TEŽJI SUDOKU

1		7		8	5		4	
2			4			9		
	4							3
5			6		4		9	
3								6
	2		8		9			1
4							5	
		8			1			7
	1		5	9		8		

Rešitev:

1		7		8	5		4	
2			4			9		
	4							3
5			6		4		9	
3								6
	2		8		9			1
4							5	
		8			1			7
	1		5	9		8		

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Osvežite znanje ali ga pridobite od začetka s pomočjo te uporabne knjižice, v kateri boste našli številne nasvete o negi, razmnoževanju in shranjevanju in uporabi zelišč. Kako se boriti proti listnim ušem brez kemije, kako porezati sivko, zakaj peteršilj ne kali in še veliko več.

9⁹⁰ EUR

* poština

Gorenjski Glas

Mehka vezava z ovitkom, 256 strani. Redna cena knjige je 12,90 eur, če jo kupite na Gorenjskem glasu je cena le

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

GORENJSKI GLAS	UMAZANJA	TURŠKI FEVDALNI URADNIK	TOYOTIN DŽIP	BODEČ PLEVEL	ČRT TAVZES	REKA IN MESTO NA SLOVAškEM	IKRA (MANJS.)	DRŽAVA V ZDA	GORENJSKI GLAS	AZUSKI SADEŽ, AKTINIDIJA	ARKADA	MATEJ RIHTER	OSTER VETER	TOPILO ZA LAKE	IGRALKA BULLOCK		
PRED-PLAČNIK					6				BUSOLA								
RAZTEGLJIVA VRV									GLASBENIK JUSIC								
NAŠA REKA			18		DEL LJUBLJANE	RAZPORED ŠOLSkih UR			PALICA PRI PLUGU			VNETJE KOŽE	5				
NACE JUNKAR			DEJAVNOST TURISTOV									TELOVADKA ŠAJN			TED DANSON		
GROBO DOMAČE SUKNO					RACMAN, RACEK			20		SLADKO-VODNA RIBA	FR. MODNI KREATOR (CHRISTIAN)				SLIKARKA POLANEC		
TROPSKI PLAZILEC		14			POSTELJNA PREVLEKA						PESNICA MUSER						
LUKA V MAROKU							INDIJSKA DRŽAVA				KNJIŽNA POLICA				PTICA IZ VRST ŠKORCEV	AVION	
GORENJSKI GLAS	ESEJIST FINCI	ZVAREK, PREVRETEK	KUHINJSKI ELEMENT						ETILNI ALKOHOLO						9		
NASLOVNI LIK IZ ENEIDE				8		REKA NA HRVAŠKEM	MODEL VOZILA HYUNDAI					JAPONSKI DRŽAVNIK (SINZO)					
AMJIGRALEC (LORENZO)						NAŠA SLIKARKA (ADRIANA)	PETERICA		3			ZMIKAVT	ALBERTO TOMBA				
MONGOLSKI VLADAR											GLASBENA VAJA				17		
SESTAVIL: F. KALAN	IDILIČNA PASTIRSKA PESEM	OBTOŽENA OSEBA	DAVID SLUGA	PLESNI KORAK	RILSKI SAMOSTAN	PRVO NARAVNO ŠTEVILO	STATUA AMJIGRALEC (ROBERT)										
KRAJ NA KOZJANSKEM	2																
OSEBA, KI NE PIJE ALKOHOLA							GOVORNIK										
SAMO TUŠ		DELOVNA VNEMA	DRŽAVA V AFRIKI				EDEN OD PLANETOV	12									
BANDA					NORD. BOGINJA, IDUNA		ZAREBRNICA										
STAR IZRAZ ZA VRV				ALFRED NOBEL	GOROVJE V DALMACIJI												
PODALJŠEK PLEVE PRI KLASU		1			OKENSKA NAVOJNICA												
ČASOPISNI OGLAS					PRAOČE SEMITOV												
PREMIK PO ZRAKU				HOKEJST MURIC			NEKDANJA UPRAVNA ENOTA										
SLIKAR MAVEC				KOLESAR PANTANI			PEVKA BRANIGAN										

So vam všeč zeliščni čaji? Potem jih poskusite pripraviti sami. Ob pravem času nabrana in pravilno posušena zelišča ohranijo vonj, okus in blagodejne učinke. V knjigi je opisanih 68 zelišč in njihovi učinki, dodan je koledar nabiranja ter recepti.

14⁹⁰ EUR

* poština

Gorenjski Glas

Mehka vezava, 175 strani. Redna cena knjige je 19,90 eur, če jo kupite na Gorenjskem glasu je cena

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Takoj ko boste odprli knjigo Gozdna kuhinja in videli preprostost receptov, se boste zaljubili. Ta knjiga vas bo popolnoma očarala z recepti za jedi iz sestavin, nabranih v gozdu, kot so: gobe, kostanj, čemaž, bezeg, gozdni sadeži ...

19⁵⁰ EUR

* poština

172 strani, 17 x 23 cm, trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR,
2. in 3. nagrada: knjižna nagrada

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 11. avgusta 2023, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasu pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24

PETNAJSTLETNA NEVESTA, 1. DEL

Še kamen ima več usmiljenja

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Aleksa se je v šestdesetih letih rodila v romski družini. Kdo je bil oče, ni nihče vedel. Le sklepali so, da je bil kakšen mimoidoči, saj je bila deklica zelo bele polti.

»O svojem otroštvu bi vam lahko pripovedovala ure in ure. Dogajale so se stvari, ki so bile ljudem zunaj našega naselja nedojemljive. Spominjam se, da sem nekoč učiteljici prostodušno razlagala, kako moški, ki je takrat živel z mojo mamo, muči pse in mačke. Rekla je, da imam pokvarjeno domišljijo, da noben človek ni sposoben početi česa podobnega. Pa sem ji izdala le nekaj podrobnosti, kaj bi šele bilo, če bi ji povedala vse,« pripoveduje Aleksa.

Poročila se je dan za tem, ko je bila stara 15 let.

»Mamin partner me je prodal Milivoju, in to dobesedno. Jaz, naivnica, sem

se tega veselila! Rekla sem si: konec bo pretepanj, vpitja, vstajanja ponoči in kuhanja 'župe' pijanim dedcem, ki so se proti jutru priklatali kdove od kod. Konec bo pranja umazanih cunj in plenice sorojencev, saj je bila mama zaradi zloma več reber in počene vranice v bolnišnici. Nihče se ni spraševal, kako je tja prišla, zelo vestni pa so bili pri opravljanju, da je ženska nora, da ji ni pomoči ter da je prav, da ji je dedec polomil kosti.

Milivoj, četudi je bil star že skoraj petdeset let, je bil nenasiten. Že prvo noč je pokazal svoj značaj, saj me je obrnil na trebuh in naskočil kot bik kravo. Nisem se branila, saj me je teta opozorila, da se ne smem, ker bo potem še huje. Namignila mi je tudi, kako naj ravnam, da me ne bo preveč bolelo. Le to mi je pozabila omeniti, da bom popolnoma brez moči, ker bom imela obe roki privezani na stranico postelje. Nečloveško sem trpela ne le prvič, tudi desetič. Potem sem zanosila in Milivoj se na srečo ni več zmenil zame. Našel (kupil) si je drugo deklico. Ko sem poslušala njene nečloveške krike, sem si mašila ušesa.

V času nosečnosti je bilo kar znosno. Otroka se je začuda veselil tudi moj Milivoj. Rekel je, da zato, ker je odraščal v podobnih razmerah kot jaz sama, pa je želel biti dober oče.

Obljubil mi je tudi, da se me, ker bom vsak čas izpolnila svojo dolžnost in mu podarila sina, ne bo več dotaknil. Zaradi teh besed sem ga na nek način kar vzljubila.

Žal mi je usoda namenila zelo hudo preizkušnjo. Otrok se je rodil poškodovan (umsko in telesno prizadet), oddali so ga v zavod, mene

še vprašal ni nihče, ali to dovolim. Za oblast sem bila še mladoletna, nisem imela nobene besede. Ko sem iz porodnišnice prišla domov, je bila prva stvar, ki mi jo je rekel Milivoj, da preklicuje izrečene besede o tem, da se me ne bo več dotikal. Bilo je grozno. Komaj teden dni po porodu se je že začelo. Ne vem, zakaj je zmeraj hotel le od zadaj, nikoli od spredaj? Postala sem apatična, podobno kot mama. Včasih sem hodila kot raca, ker me je tam spodaj vse bolelo, včasih, ko je bil preveč nasilen, sem le sedela, ker sem kar naprej krvavela. Začela sem se rediti. Imela sem komaj 158 centimetrov, težka pa sem bila že 99 kilogramov. 'Če jih bo 100, te ubijem,' je kričal Milivoj. Prastica zavaljena je bila še nedolžna zmerljivka.

Občasno sem delala pri nekem njegovem znanecu. Delo je potekalo od sedmih zjutraj do sedmih zvečer. Ker je Milivoj tako ukazal, mi niso dajali nič jesti. 'Moraš shujšati!' mi je govorila 'gazdarica', a mi je vseeno včasih na skrivaj stisnila v roke kos kruha. Skubila sem kokoši, nabirala zelišča, delala na njivi, nastavljala pasti zajcem v gozdu. Nekoč je prišel pome Milivoj. Pripeljal se je s kolesom, v roki pa je imel vrv. Zazeblo me je pri srcu. Privezal me je okoli pasu, se usedel na kolo, tako da sem morala teči za njim. Bilo je noro, padala sem, a on me je vlekel in vlekel, vedno znova vlekel. Včasih sem bila črna po kolenih, ranjena po vseh delih telesa, a ni odnehal. Potem je zavil do reke Save. Tam sem se morala sleči. Začel me je posiljevati, ko se me je naveličal, me je brcnil od sebe. Potem sem vsa krvava tekla domov.

Seveda še zmeraj z vrvo okrog pasu. Nekateri ljudje so to videli, nekateri so si Milivoju celo upali reči, da to ni v redu, a on se je le smejal in govoril, da je rekreacija zdrava. Vse skupaj je prišlo na uho župniku, ki ni bil ravno pristojen za naš kraj. Možakar nas je obiskal in prosil Milivoja, naj me bolj spoštuje. Pred župnikom je ponižno sklonil glavo ter prikimal, rekoč, da me ima rad, da vse, kar počne, dela v moje dobro. Preden je obiskovalec odšel, mu je na kolenih obljubil, da bo ravnal z menoj kot s kraljico.

A že naslednji dan je od nekod pripeljal motor. Pozval me je, naj se usedem zadaj, in odpeljala sva se proti Savi. Sprva nisem hotela prisesti, saj sem se na smrt bala, ko sem videla zvito vrv na prtljažniku. A me je s takšno silovitostjo mahnil čez obraz, da sem se takoj nehala upirati.

Kaj točno se je potem dogajalo, se ne spomnim. Prebudila sem se na urgenci. Rešilo me je to, da je mimo naju po kolovozu prijahal gospod, ki je odšel na milico. Sprva so iz govarjali, da niso pristojni, potem pa so le sedli v avto in se odpeljali. Našli so me kraj poti, ležala sem nepremično, obe nogi sem imela zlomljeni, moj obraz pa zaradi udarcev ob kamenje ni bil prepoznaven. Milivoj me je namreč z nezmanjšano hitrostjo vlekel po tleh, četudi sem padla. Ena od medicinskih oddelčnih sester mi je povedala, da lahko grem k neki upokojeni nuni za gospodinjo. Kamorkoli, tudi v pekel, sem si rekla. Nuna je bila zelo stara, ni dosti govorila, kar naprej je le molila. K temu je silila tudi mene.«

(Konec naslednjič)

KUHARSKI RECEPTI

ZA VAS IZBIRA KATJA DOLENC

Poleti so na jedilniku dobrodošle tudi različne morske jedi, saj so lahke in zelo okusne.

Hobotnica v solati

Potrebujemo 1 kg moškate hobotnice, lovorjev list, 0,5 kg krompirja, čebulo, 0,5 dl olivnega olja, sok pol limone, žlico sesekljane peteršilja, sol in poper.

Hobotnico očistimo, potolčemo s klavivom za meso, damo v lonec, zalijemo z vodo, dodamo lovorjev list, nekaj zrnec popra in pokrito kuhamo od 30 do 45 minut, odvisno od velikosti. Neolupljen krompir skuhamo. Kuhane olupimo in narežemo na kocke. Čebulo očistimo in narežemo na kocke. Ohlajeno hobotnico olupimo, zrežemo in damo v skledo. Dodamo čebulo, krompir in peteršilj. Solimo in popramo, prelijemo z oljem in limoninim sokom, narahlo premešamo in ponudimo hladno.

Če vam surova čebula ne prija, dajte narezano v manjšo kozico, dodajte malo vode, zavrite in kuhajte minuto ali dve. Tako bo čebula še vedno okusna, izgubila pa bo oster vonj in ne bo obležala v želodcu.

Morsko cvrtje

Potrebujemo 400 g repkov kozic, 800 g lignjev, skodelico moke, vejico peteršilja, limono, olje za cvrtje in sol.

Kozice operemo in odcedimo. Lignjem odrežemo lovke, izrežemo »kljun« na sredini, vrečko olupimo in narežemo na kolobarčke. Vse dobro oplaknemo in osušimo. Moko stresemo v večji krožnik in v njem postopoma povaljamo kozice in kose lignjev ter vsak kos malo potresemo, da odvečna moka odpade. V ponvi z visokim robom segrejemo za dva prsta olja. Ko je vroče, damo vanj polovico kozic in lovke lignjev, tako da plavajo. Na visoki temperaturi cvremo 2 minuti, nato temperaturo znižamo in cvremo še približno 3 minute, odvisno od debeline koščkov. Zlato ocvrte in hrustljave lignje s penovko pobereemo iz olja in damo na papirnate brisače, da se odcedijo. Enako ocvremo še drugo polovico lignjev. Pred tem olje precedimo skozi kovinsko cedilo, damo nazaj v ponev, po potrebi dodamo olje, znova segrejemo in ponovimo postopek cvrtja. Nazadnje damo vse cvrtje na ogret servirni krožnik, posolimo in takoj ponudimo s krhlji limone.

Klapavice z okusno omako

Potrebujemo 1 kg klapavic, strok česna, peteršilj, 1 dl suhega belega vina, 200 g majoneze in žličko mletega karija.

Klapavice skrtačimo in z njih ostrgamo vso umazanijo, jim odstranimo »brado« in jih dobro speremo pod tekočo vodo. Damo jih v veliko široko posodo, dodamo strt strok česna, nekaj vejic peteršilja in vino. Pristavimo in na močnem ognju pokrito kuhamo 5 minut, da se školjke odprejo. Tekočino, ki se je nabrala na dnu posode, precedimo in v manjši kozici kuhamo toliko časa, da povre na polovico. Dodamo kari, premešamo in ohladimo. Medtem školjkam odstranimo prazne polovice lupin, jih zložimo na krožnike in potresemo s sesekljanim peteršiljem. Ohlajeno omako zmešamo z majonezo, razdelimo v skodelice in ponudimo k školjkam.

Borovničeve rezine z vaniljevo kremo

ERIKA JESENKO

Borovničeve rezine z vaniljevo kremo so na pogled očarljivo in osvežilno pecivo, preprosto za pripravo. Tvorijo ga plasti krhkega testa, nežne vaniljeve kreme in plasti borovnic. Ne bi si mislili, da lahko iz tako običajnih sestavin pripravimo tako okusno slaščico.

Za pripravo borovničevih rezin z vaniljevo kremo potrebujemo: za testo: 200 g moke, 1 jajce, 50 g sladkorja v prahu, 2 vaniljeva sladkorja, 100 g masla, 1 zravnano žličko pecilnega praška, ščep soli; za vaniljevo kremo z borovnicami: 1 zavitek za pripravo

vaniljevega pudinga, 3 dl polnomastnega mleka, 3 žlice sladkorja, 1 vanilin sladkor, 350 g kisle smetane, 300 g borovnic; za preliv: 0,5 litra borovničevega soka, 6 listov želatine.

Priprava testa: Skupaj zmešamo moko, sladkor, vaniljev sladkor, pecilni prašek in sol. Dodamo jajce in na lističe narezano maslo. Vse skupaj zgnetemo v testo, ki naj v hladilniku počiva pol ure. Ohlajeno testo razvaljamo na pomokani površini en centimeter na debelo ter z njim obložimo srednje velik namaščen pekač (približno 35

x 25 cm). Testo po površini večkrat prebodemo.

Priprava kreme: Vaniljev puding zmešamo s sladkorjem in vaniljevim sladkorjem. Prilijemo 1 dl mleka ter zmešamo v gladko zmes. Preostalo mleko zavremo in vanj zakuhamo puding. Še v vroč puding vmešamo kislino smetano. Kremo prelijemo čez testo ter po vrhu razporedimo borovnice. Pekač postavimo v pečico, ogreto na 180 °C, za 25 minut.

Priprava preliwa: 6 listov želatine namočimo za 10 minut v hladni vodi in ožamemo. Borovničev sok zavremo ter v njem

LAHKE JEDI

raztopimo ožete liste želatine. Preliv prelijemo še čez vroče pečeno pecivo. Pekač postavimo za nekaj ur v hladilnik, da se vse skupaj ohladi in strdi.

Bio sladoledi so med najboljšimi

Kranj – Na Zvezi potrošnikov Slovenije so pod drobnogled postavili 16 čokoladnih sladoledov. Preverili so njihovo sestavo, označbo, hranilno vrednost, senzorične lastnosti in morebitno vsebnost neželenih mikroorganizmov. Kot so ugotovili, večina sladoledov vsebuje od tri do šest aditivov. En sladoled pa je bil brez enega samega aditiva in arome, saj je narejen le iz štirih sestavin: mleka, smetane, sladkorja in kakava. Pri enem izdelku so odkrili preseženo vrednost enterobakterij oziroma mikroorganizmov. Znova se je potrdilo, da cena ni nujno merilo kakovosti in da najdražji sladoled ni najbolj kakovosten. Zmagovalec testa je bil ekološki sladoled, ki sploh ni bil med najdražjimi. Kakovosten čokoladni sladoled se topi enakomerno in ne po slojih. Je nežne konsistence, brez grudic in kristalov ledu.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejmati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

Juliana trail v knjigi

V knjigi avtorica Tatjana Trontelj poljudno in podrobno opisuje, kako sta se z možem lotila hoje po poti Juliana trail.

GREGA FLAJNIK

Kranj – Lani je pri založbi Primus izšla knjiga z naslovom Juliana, 270 kilometrov okrog Julijcev. V knjigi avtorica Tatjana Trontelj poljudno in podrobno opisuje, kako sta se z možem lotila hoje po poti Juliana trail. Piše o tem, kako sta se seznanila s potjo, kako sta v prvih etapah spoznavala pomanjkljivosti pri označevanju poti in kako sta se v nadaljnjih etapah že navadila in sprejela oznake JA in usmerjevalne table, ki označujejo pot.

Snovalci poti sicer ocenjujejo, da za hojo po celotni poti povprečen pohodnik potrebuje od 15 do 20 dni,

Knjiga nikoli ne bo pošla, saj vam jo založba natisne na zahtevo. To pomeni, da niso natisnili večje naklade in potem knjige prek drugih založnikov ponudili trgu, ampak jo natisnejo takoj, ko se pojavi nekaj naročil.

avtorica jo je prehodila v enem letu in jo na ta način spoznavala podrobneje in z upokojskim tempom, kot sama napiše. Čeprav sprva nista želela zbirati žigov na poti, ju je potem ta ideja prevzela in sta jih zbirala prav s strastjo in mladostno zagnanostjo.

V besedilu so – bralcu v spodbudo – navedena razmišljanja in navduševanje, naj se loti česa podobnega, tudi z naslednjimi besedami: »Neverjetno, ampak ugotovila sem, da me bo ta pot po Julijani spremenila, da bo šla ona čez mene in ne samo jaz čez njo. Zdaj sem začejala razumeti romanje v Santiago de Compostela. Pot te nekako obsede, ne moreš brez nje, čeprav imaš do nje nek odpor, kajti dolgo hoditi ob vseh mogočih vremenskih razmerah vendar ni enostavno in zahteva napor. Vendar samo hoja lahko sproži 'prezračeno' mišljenje in je to tisto, zaradi česar je vredno hoditi, da o vseh naravnih lepotah, ki jih vidiš na poti, sploh ne pišem.«

V knjigi ne manjka tudi opisov znamenitosti, uporabnih

Knjiga o poti Juliana trail / Foto: Grega Flajnik

informacij in dogodivščin, ki jih je avtorica z možem doživela na poti. Območje Julijskih Alp je namreč zaradi svoje naravne in kulturne pestrosti ter dobrega sobivanja človeka in narave uvrščeno v Unescovo mrežo biosfernih območij MAB. Avtorica na koncu napiše še vabilo: »Pojdite na pot tudi vi, ne bo vam žal. Kar človek prehoji, doživi povsem drugače. Šele zdaj vemo, kako čudovit je svet okrog Julijcev.« Torej vabljeni k branju in seveda akciji.

In še zanimivost: knjiga nikoli ne bo pošla, saj vam jo založba natisne na zahtevo. To pomeni, da niso natisnili večje naklade in potem knjige prek drugih založnikov ponudili trgu, ampak jo natisnejo takoj, ko se pojavi nekaj naročil. Na ta način se založba izogne dragim začetnim stroškom tiskanja in distribucije. Tako lahko spodbuja avtorje, da izdajo knjigo v samozaložbi, in jim omogoči, da po vseh založniških standardih vstopijo na knjižni trg.

Nagrajenci križanke slaščičarne ZAMORC iz Škofje Loke, z rešitvijo »POLETJE V LOKI«, ki je bila objavljena v Ločanki, 11. 7. 2023, so: Vid Močnik iz Cerkelj na Gorenjskem, Janko Gornik iz Reteč, Marija Golob z Golnika, Stanka Bohinc iz Poljan in Andreja Ajdovec iz Šenčurja. Nagrajenci prejmejo nagrade v slaščičarni Zamorc v Škofji Loki. Čestitamo!

Buče vsebujejo veliko hranil, zato jih je treba čim bolj okusno izkoristiti. S pomočjo knjige s 60 recepti lahko pripravimo 9 vrst buč: cukete, patišonko, čajoto, hokaido, sweet dumpling, maslenko, blukuri, sweet mamo in muškato bučo.

15
EUR

* poština

Število strani: 164 strani, 17 x 23 cm, trdo vezana

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

GG | IZLET // 17. AVGUST 2023

NA SVETE VIŠARJE PO MARIJINI POTI

Tudi letos vas v času med Velikim in malim šmarnom vabimo na eno od najstarejših Marijinih božjih poti, na svete Višarje, ki so stičišče treh kultur in treh narodov. Že jutraj se bomo ustavili na Brezjah in si ogledali naše največje romarsko središče z baziliko Marije Pomagaj. Nato se bomo odpeljali do vznožja, se na 1700 metrov visoki vrh odpeljali z žičnico, od koder je do znane romarske Višarske Matere Božje na Svetih Višarjah (Monte Santo di Lussari) nekaj minut hoda.

Po maši, ogledu cerkve in razgledu na okoliške gore in doline bo na gori sledilo kosilo. Po njem se vrnemo v dolino in se odpeljemo proti domu. Ustavili se bomo še v Trbižu. Z nami na izletu bo tudi novinar Jože Košnjek.

Cena izleta: 47 EUR

Cena vsebuje: prevoz z žičnico in kosilo na Svetih Višarjah, vodenje, prevoz in DDV.

Odhodi avtobusa:

z AP Škofja Loka ob 6.50, z AP Mercator Primskovo ob 7.10
z AP Globus Kranj ob 7.20, z AP Radovljica ob 7.40
Povratek v Kranj predvidevamo okrog 20. ure.

Za rezervacijo čim prej pokličite na tel. št.: 04/201 42 41.

Za odjave, ki prispejejo kasneje kot dva delovna dneva pred odhodom, zaračunamo potne stroške. V primeru, da se prijavi premalo gostov, bomo izlet odpovedali.

Gorenjski Glas

desetdnevna vremenska napoved

Torek 25. 7.	Sreda 26. 7.	Četrtek 27. 7.	Petek 28. 7.	Sobota 29. 7.
15/25 °C	12/22 °C	10/23 °C	12/25 °C	15/25 °C
Nedelja 30. 7.	Ponedeljek 31. 7.	Torek 1. 8.	Sreda 2. 8.	Četrtek 3. 8.
15/24 °C	14/25 °C	15/28 °C	13/27 °C	14/28 °C

tedenski koledar

	vzhod	zahod
25. 7. tor. Jakob	5:36	20:42
26. 7. sre. Ana	5:37	20:41
27. 7. čet. Sergij	5:38	20:40
28. 7. pet. Zmago	5:39	20:38
29. 7. sob. Marta	5:40	20:37
30. 7. ned. Julita	5:41	20:36
31. 7. pon. Ignac	5:43	20:3

Priložnosti za rumeno majico bo še dovolj

Ob drugem mestu Tadeja Pogačarja v Komendi posebne navijaške evforije ni bilo, navijači pa vendarle z občudovanjem govorijo tudi o tokratnem dosežku svojega soobčana.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Če smo v prejšnjih letih v času Dirke po Franciji iz Komende poročali o navijaški evforiji, so soobčani najboljšega kolesarja na svetu tokratno izvedbo dirke pospremili mirneje, pa čeprav je Tadej Pogačar osvojil drugo mesto.

Za razliko od prejšnjih let, ko so ogledi etap potekali pod šotorom na komendskem hipodromu, organiziral pa jih je Jurij Kern, zdajšnji župan, so letos dogajanje predstavili k Planinskemu domu Komenda, kjer si je bilo dir-

Komendski rondo je tudi tokrat obarvan rumeno. / Foto: Tina Dokl

Druženje komendskih navijačev so v zadnjem tednu kvarile tudi močne nevihte.

ke v zadnjem tednu možno ogledati na velikem platnu. A organizatorjem so precej preglavic povzročale tudi močne nevihte. »Žal smo imeli smolo z vremenom, ki je ravno v zadnjem tednu povzročalo največ preglavic,« nam je povedal

Tomaž Dodig iz Planinskega doma Komenda. Tudi v času našega obiska minuli konec tedna za etapo, ki jo je na koncu dobil prav Pogačar, ni vladalo pretirano zanimanje. Z izjemo zdaj že tradicionalno v rumeno pobarvanega krožišča, kaj dosti drugih znakov, da poteka Tour, ni bilo. »Očitno je tako: ko zmaguješ, si v redu, ko si drugi, pa si že slab,« je komentiral Tomaž Dodig, tudi sam velik

kolesarski in nasploh športni navdušenec.

Na kolesu smo ujeli Roka Kerna iz bližnjega Podboršta, ki si je v Franciji ogledal tri gorske etape in torkov kronometer letošnjega Toura. Kot pravi, je bilo vzdušje ob progi več kot odlično, izkušnja pa nepozabna. Ni razočaran, da Pogačarju tokrat ni uspelo osvojiti rumene majice. »Štirikrat je bil na Touru, dvakrat zmagal in bil dvakrat drugi, kar je več kot

odlično. Glede na to, da je še mlad, pa sem prepričan, da ima za osvajanje rumenih majic še dovolj priložnosti.«

Tudi v drugem izmed komendskih gostinskih lokalov posebnega zanimanja za dirko ni bilo. Spremljal pa jo je navijač Janez, ki nam je povedal, da ne zamudi skorajda nobene etape. »Drugogo mesto je odličen uspeh. Dvakrat je že zmagal, a ves čas ne moreš biti na vrhu,« je povedal.

Tomaž Dodig iz Planinskega doma Komenda, kjer jim je pri ogledih dirk ponagajalo tudi vreme / Foto: Tina Dokl

Rok Kern si je nekaj ključnih etap letošnje dirke ogledal tudi v živo. / Foto: Tina Dokl

vremenska napoved

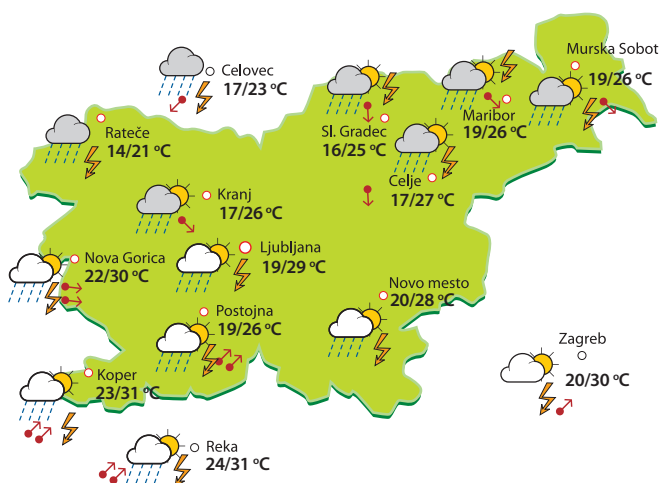
Danes in jutri bo spremenljivo oblačno s pogostimi plohami in nevihtami. Danes bo pihal jugozahodnik, jutri pa okrepljen severni veter. V četrtek se bo zjasnilo.

TOREK
17/25 °C

SREDA
16/21 °C

ČETRTEK
9/24 °C

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

Opozorilo pred vetrom, točo, nalivi

Pred nami je novo burno vremensko dogajanje, do srede so napovedane močnejše nevihte, tudi na Gorenjskem.

URŠKA PETERNEL

Kranj – Burnega vremenskega dogajanja še ni konec, pristojni so včeraj izdali novo opozorilo pred močnim vetrom, točo in tudi dolgotrajnimi nalivi. Branko Gregorčič z ARSO je opozoril, da je od sinoči možen razvoj močnejših neviht zlasti v severnem delu države, predvsem

ko bo vremensko dogajanje najbolj burno, pa naj omeji-jo aktivnosti na prostem.

Po Gregorčičevih besedah je za letošnji julij značilno močno nevihtno dogajanje. Nad Sredozemljem je vročinski val, medtem ko je na severnem delu Evrope hladno atlantsko vreme. Meja med obema poteka ravno na območju Alp, zaradi česar

Poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije Srečko Šestan je povedal, da je izdal odredbo o povečani stopnji pripravljenosti služb zaščite in reševanja, ki velja do četrтка zjutraj, v pripravljenosti je tudi del pripadnikov Slovenske vojske.

na Gorenjskem, ki se bodo danes pomikale proti jugu. Tako je za območje celotne Slovenije izdano oranžno opozorilo. Po Gregorčičevih besedah je povsod po državi možen razvoj posameznih močnih neviht in tudi vetrolov, do kakršnega je prišlo prejšnji teden na območju Julijskih Alp. Pozval je vse, naj pozorno spremljajo dogajanje in radarsko sliko,

so vetrovi okrepljeni, pogostejše so nevihte in neurja, ki hitro potujejo. Zahodni del Italije in Švice so tako že včeraj zajele nove močne nevihte, ki hitro potujejo in se približujejo tudi Sloveniji. Meteorologe sicer najbolj skrbi dogajanje na območju severovzhoda države, kjer so v minulih dneh že imeli težave z visokimi porasti hudourniških voda.

Po neurjih zaprte planinske poti

Kranj – Ob nedavnih neurjih je bilo poškodovanih tudi veliko planinskih poti, na nekaterih je prehod otežen, nekaj pa jih je zaprtih. Tako je zaprta planinska pot, ki vodi od glavne ceste Mojstrana–Radovna na Jerebikovec. Na območju poti je poleg podrtih drevov tudi ogromno obvislega drevja in večjih vej, zato je kakršnokoli gibanje na tem območju smrtno nevarno, so opozorili. Na širšem območju Mojstrane je zaradi vetrolova zaprtih več gozdnih cest, med njimi cesti, ki vodita v dolini Kot in Krma. Dostop proti Triglavu, Rjavini in ostalim okoliškim goram se zato precej podaljša. Pohodnikom priporočajo, da se do normalizacije razmer na te poti ne odpravljajo. V občini Radovljica je zaprta planinska pot Jamnik–Vodiška planina. V občini Medvode sta zaprti planinski poti iz Preske do Slavkovega doma na Golem brdu ter iz naselja Žlebe na Jetrbenk. Na poti iz Preske proti Sv. Jakobu pa je gibanje oteženo.

Priložnost za prodajo ali menjavo opreme

Kranj – Center za trajnostno mobilnost Kranj vabi v četrtek, 27. julija, od 17. do 19. ure na tržnico trajnostnomobilnostne opreme. Kot napovedujejo, tržnica ponuja izjemno priložnost, da svojo rabljeno športno opremo (kolesa, kolesarsko opremo, skiroje, rolerje, rolke ipd.) zamenjate, podarite ali prodate in s tem prispevate k ponovni uporabi in zmanjšanju odpadkov. Prijave in ponudbe sprejemajo na ctmgorenjska@mobiln.si ali telefonsko številko 030 350 708.

NA GLAS

aforizem

Ker je bil celo življenje tako raztresen, da še zase ni vedel, je bil anonimni raztros pepela edina primerna oblika pogreba.

Milan Fridauer - Fredi